

Kommunfullmäktige

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Kommunfullmäktige

Plats Kungsängsgymnasiets aula (Gymnasiegatan 1, 733 40 Sala) **OBS Lokaländring**

Tid Måndagen den 30 mars 2026 kl. 18.00 – 22.00

Obs. Digital närvaro ska registreras i Netpublicator mellan kl. 17.30 – 18.00

Sammanträdet inleds med att kommunalförbundet VafabMiljö informerar om sin verksamhet och besvarar frågor kl. 18.00 – 19.00.

Inför besöket har du möjlighet att skicka in dina frågor du vill ha besvarade här:

[Har du frågor till Vafabmiljö? - Kanslienheten - Sala kommun](#)

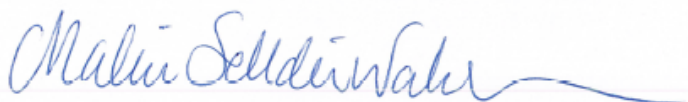
Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista	2026/5	
3	Anmälningssärenden	2026/2	2 - 3
4	Avsägelser	2026/8	
5	Kompletteringsval	2026/8	
6	Val av styrelser i de kommunala bolagen	2026/8	
7	Policy för hot och hat mot förtroendevalda i Sala kommun	2025/1070	4 - 27
8	Antagande av nya artiklar gällande CEMR	2026/115	28 - 81
9	Lokala ordningsföreskrifter för torghandel	2026/80	82 - 93
10	Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun	2026/81	94 - 108

Sammanträdet sänds på Sala kommuns hemsida www.sala.se/webbradio.

Sala den 23 mars 2026

Emil Andersson Bleckert (S)
Ordförande

Malin Selldén Wahlman
Nämndsekreterare

Anmälningssärenden vid kommunfullmäktiges sammanträde 2026-03-30

Följande ärenden anmäls:

1. KS 2026.1183 – Protokollsutdrag från social- och arbetsmarknadsnämndens utskott, 2026-02-09, SANU § 19 Statistikrapport - Ej verkställda beslut kvartal 4, 2025

FÖRSLAG TILL BESLUT

att lägga informationen till handlingarna.

Sammanträdesdatum
2026-02-09

SANU § 19 Statistikrapport – ej verkställda beslut, kvartal 4, 2025

Beredning

Kvartal 4, 2025, se bilagor.

Bilaga 1: Intern statistikrapport för ej verkställda beslut, kvartal 4, 2025, SAN

BESLUT

Social- och arbetsmarknadsnämndens utskott beslutar

att informationen noteras och rapporten överlämnas till kommunfullmäktige för kännedom.

_____

Denna paragraf förklaras omedelbart justerad.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign 			Utdragsbestyrkande
---	---	--	--------------------

KS § 51 Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda i Sala kommun

INLEDNING

Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda syftar till att säkerställa att Sala kommuns förtroendevalda kan utöva sina demokratiska uppdrag i en trygg och säker miljö fri från hot, hat och våld. Den förtydligar ansvar och de roller som finns i arbetet med att förebygga och hantera sådana situationer.

Till policyn hör ett mer praktiskt inriktat riktlinjedokument som stödjer det operativa arbetet. Riktlinjen beskriver hur hantering och rapportering av incidenter ska gå till i praktiken.

Ärendet behandlades på kommunstyrelsen den 12 november 2025, § 2026, och återremitterades i syfte att ytterligare förtydliga att den rådande situationen med hot, hat och våld mot förtroendevalda är ett av de allvarligaste hoten mot demokratin, samt att belysa perspektiven psykiskt våld, tillskapande av säkra miljöer samt samtals- och arbetsklimat.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2026.593 – Missiv

KS 2026.594 – Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda
Protokollsutdrag KS § 203, 2026-11-12

Ledningsutskottets beslut § 39, 2026-02-18

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att anta Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda, i enlighet med bilaga KS 2026 594.

Johanna Ritvadotter (V), Ingela Kilholm Lindström (MP), Elisabet Pettersson (C), Hanna Westman (SBä), Camilla Runerås (S) och Madeleine Lindermann (C) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Erik Hamrin (M) ändringsyrkar att punkt två i kapitel 2 stryks i sin helhet, att texten "Förtroendevalda ska bidra till ett respektfullt samtal i det politiska arbetet i Sala kommun. Detta gäller vid möten, debatter, sociala medier samt i andra kommunikationssammanhang. Ett respektfullt och ansvarsfullt förhållningssätt är av stor betydelse för att motverka ett hårdnande debattklimat och för att värna ett öppet och tryggt demokratiskt samtal." i kapitel 2.4 stryks, samt att sista punkten i punktlistan i samma kapitel stryks i sin helhet.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KS § 51 fortsättning

Tomas Bergling (M) yrkar bifall till Erik Hamrins (M) ändringsyrkanden.

Henric Eriksson (SD) yrkar

att ärendet återremitteras i syfte att förtydliga vad som avses med begreppet *hat* i policyn, då detta begrepp i nuläget saknar en tydlig definition i dokumentet.

Magnus Edman (SD), Erik Hamrin (M), Tryggve Lindman (SD) och Tomas Bergling (M) yrkar bifall till Henric Erikssons (SD) återremissyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om ärendet ska återremitteras eller avgöras idag och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Ordföranden ställer Erik Hamrins (M) ändringsyrkanden mot avslag och finner ändringsyrkandena avslagna.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda, i enlighet med bilaga KS 2026.594.

Reservation

Erik Hamrin (M), Tomas Bergling (M) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) ändringsyrkanden:

”Policyns syfte är att förebygga, hantera och motverka hot, hat och våld riktat mot förtroendevalda. Det är ett viktigt och allvarligt arbete som kräver tydliga roller, konkreta åtgärder och rättssäkra rutiner. Just därför bör dokumentet vara strikt inriktat på säkerhet och skydd – inte på att styra politiskt tonläge eller kommunal informationshantering.

Formuleringen om att kommunen ska använda sina egna kommunikations- och mediekanaler för att motverka desinformation och missinformation innebär i praktiken att kommunen ges en roll som part i politiska och samhällsliga konflikter. Vad som utgör ”desinformation” är ofta omstritt och beroende av perspektiv.

Att kommunen – som företräder alla invånare – ska avgöra detta och aktivt kommunicera i sådana frågor riskerar att undergräva förtroendet för kommunens neutralitet. Dessutom saknar formuleringen tydliga ramar för när, hur och av vem sådana insatser ska göras.

Arbetet mot hot och våld kan bedrivas utan att kommunen samtidigt tar på sig rollen som någon form av sanningensinstans i den offentliga debatten.

Frågor om tonläge i den politiska debatten har vi sedan länge kommit överens om i kommunens uppförandekod. Ett bra samtalsklimat vinner alla på. Men formuleringarna om att förtroendevalda ska bidra till ett

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KS § 51 fortsättning

respektfullt samtal och använda ett ansvarsfullt språkbruk inte hemma i en säkerhetspolicy.

Det problematiska är den ansvarsförskjutning som uppstår. I praktiken flyttas fokus från den som hotar till de förtroendevalda som utsätts. Plötsligt blir det de förtroendevalda som förväntas anpassa sitt språk, sina budskap och sitt deltagande i samhällsdebatten för att minska risken att utsättas för hot och hat. Det är en farlig logik.

Yttrandefriheten är en grundläggande del av demokratin. Som samhälle måste vi slå vakt om rätten att uttrycka även sådant som upprör eller provocerar. I en demokrati ska argument och budskap luftas fritt och brett. Hot, hat och våld är problemet – inte de yttranden som väcker starka reaktioner.

Den som hotar eller använder våld ska lagföras. Det är den rimliga och demokratiska ordningen – inte att politiker förväntas formulera sig på ett sätt som minimerar risken att någon tar till otillåtna metoder. Och det finns redan lagstiftning och etablerade rutiner för att hantera brott, trakasserier och otillåten påverkan, och dessa regler skärps dessutom successivt.

Moderaterna välkomnar att Sala kommun nu tar fram en policy på området eftersom frågan är mycket viktig. Men syftet måste vara att stärka säkerheten för förtroendevalda – inte att skapa incitament för självzensur. Mot denna bakgrund anser Moderaterna att våra ändringsyrkanden borde ha bifallits och reserverar oss därför mot beslutet.”

Henric Eriksson (SD), Magnus Edman (SD) och Tryggve Lindman (SD) reserverar sig till förmån för Henric Erikssons (SD) återremissyrkande och inkommer med skriftlig reservation:

” Vi yrkade på återremiss av ärendet i syfte att förtydliga vad som avses med begreppet hat i policyn.

Under ärendets behandling framfördes från förvaltningen att begreppet hat i policyn ska förstås som hatbrott. Vår uppfattning är att detta i sig visar på behovet av ett förtydligande i dokumentet.

Hat är ett allmänt språkligt begrepp som kan tolkas på flera olika sätt, medan hatbrott är ett juridiskt begrepp kopplat till motivet bakom ett brott. När policyn använder begreppet hat utan att tydliggöra vad som avses, och utan att klargöra hur det förhåller sig till exempelvis hot, trakasserier eller hatbrott i juridisk mening, riskerar det att skapa oklarhet kring hur policyn ska tolkas och tillämpas i praktiken.

För att ett styrdokument ska vara tydligt och praktiskt användbart bör centrala begrepp definieras. Om avsikten är att policyn ska avse hatbrott bör detta framgå tydligt av texten.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 51 fortsättning

Mot denna bakgrund menade vi att policyn borde ha återremitterats för att förtydliga begreppsanvändningen innan dokumentet antogs. Då vårt yrkande om återremiss avslogs väljer vi att reservera oss mot beslutet.”

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 39 Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda i Sala kommun

INLEDNING

Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda syftar till att säkerställa att Sala kommuns förtroendevalda kan utöva sina demokratiska uppdrag i en trygg och säker miljö fri från hot, hat och våld. Den förtydligar ansvar och de roller som finns i arbetet med att förebygga och hantera sådana situationer.

Till policyn hör ett mer praktiskt inriktat riktlinjedokument som stödjer det operativa arbetet. Riktlinjen beskriver hur hantering och rapportering av incidenter ska gå till i praktiken.

Ärendet behandlades på kommunstyrelsen den 12 november 2025, § 2026, och återremitterades i syfte att ytterligare förtydliga att den rådande situationen med hot, hat och våld mot förtroendevalda är ett av de allvarligaste hoten mot demokratin, samt att belysa perspektiven psykiskt våld, tillskapande av säkra miljöer samt samtals- och arbetsklimat.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2026.593 – Missiv

KS 2026.594 – Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda
Protokollsutdrag KS § 203, 2026-11-12

Ärendet föredras av kommunjurist Josefin Gardeblad.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att anta Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda, i enlighet med bilaga KS 2026.594.

Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Erik Hamrin (M) ändringsyrkar, att punkt två i kapitel 2 stryks i sin helhet, att texten "Förtroendevalda ska bidra till ett respektfullt samtal i det politiska arbetet i Sala kommun. Detta gäller vid möten, debatter, sociala medier samt i andra kommunikationssammanhang. Ett respektfullt och ansvarsfullt förhållningssätt är av stor betydelse för att motverka ett hårdnande debattklimat och för att värna ett öppet och tryggt demokratiskt samtal." i kapitel 2.4, samt att sista punkten i punktlistan i samma kapitel stryks i sin helhet.

Anders Wigelsbo (C) yrkar avslag till Erik Hamrins (M) ändringsyrkanden.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 39 fortsättning

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet. Ordföranden ställer Erik Hamrins (M) ändringsyrkanden mot avslag och finner ändringsyrkandena avslagna.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsens hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att anta Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda, i enlighet med bilaga KS 2026.594.

Reservation

Erik Hamrin (M) reserverar sig till förmån för sina egna yrkanden och inkommer med skriftlig reservation:

” Jag reserverar mig mot beslutet att avslå mina yrkanden till förmån för bifall för desamma.

Policyns syfte är att förebygga, hantera och motverka hot, hat och våld riktat mot förtroendevalda. Det är ett viktigt och allvarligt arbete som kräver tydliga roller, konkreta åtgärder och rättssäkra rutiner. Just därför bör dokumentet vara strikt inriktat på säkerhet och skydd — inte på att styra politiskt tonläge eller kommunal informationshantering.

Formuleringen om att kommunen ska använda sina egna kommunikations- och mediekkanaler för att motverka desinformation och missinformation innebär i praktiken att kommunen ges en roll som part i politiska och samhällsliga konflikter. Vad som utgör ”desinformation” är ofta omstritt och beroende av perspektiv.

Att kommunen (som företräder alla invånare) ska avgöra detta och aktivt kommunicera i olika frågor riskerar att undergräva förtroendet för kommunens neutralitet. Dessutom saknar formuleringen tydliga ramar för när, hur och av vem sådana insatser ska göras. Säkerhetsarbetet mot hot och våld kan bedrivas utan att kommunen samtidigt tar på sig rollen som ”sanningsinstans” i den offentliga debatten. Det är ett oklokt sätt att använda kommunens tid och kommunikationskanaler.

På motsvarande sätt hör formuleringarna om att förtroendevalda ska bidra till ett respektfullt samtal och använda ett ansvarsfullt språkbruk inte hemma i en säkerhetspolicy. Att upprätthålla god ton i det politiska samtalet är i första hand en fråga för partierna att lösa genom exempelvis demokratiberedningen och kommunens uppförandekod.

Men det största problemet med det här beslutet är den ansvarsförskjutning som uppstår. Helt plötsligt blir det politikerna som förväntas anpassa sitt språk, sina budskap och sina samtal för att slippa utsättas för hot, hat och våld.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 39 fortsättning

Det är, ursäkta språket, helt galet. Yttrandefriheten är fundamental för demokratin. Som samhälle måste målet vara ett offentligt samtalsklimat där det vi slår vakt om är just alla personers rätt att uttrycka sig som de vill.

Ibland är kanske budskapet sådant att det upprör, men så måste det få vara. Argument möter argument, budskap möter budskap. Men våld, hot och hat är problemet, inte de yttranden som ger upphov till det.

Självklart innebär detta också att man krattar manegen för självcensur — något som i sig är lite ironiskt eftersom dokumentet själv varnar för just det.

Det lagstiftning och etablerade rutiner för att hantera brott, trakasserier och otillåten påverkan. Och den är på väg att skärpas. Den som inte följer lagen utan tar till hot eller våld ska lagföras, det är den naturliga ordningen. Inte att vi som politiker ”väljer våra ord så att ingen blir kränkt”.

Jag är glad att Sala tar fram detta dokument eftersom arbetet är väldigt viktigt. Men det är säkerhet vi ska uppnå, inte självcensur.

Mot denna bakgrund anser jag att mina ändringsyrkanden borde ha bifallits och reserverar mig därför mot beslutet.”

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Kommunledningskontoret, Hållbar utvecklingsenheten
Josefin Gardeblad
Kommunjurist

MISSIV

Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda syftar till att säkerställa att Sala kommuns förtroendevalda kan utöva sina demokratiska uppdrag i en trygg och säker miljö fri från hot, hat och våld. Den förtydligar ansvar och de roller som finns i arbetet med att förebygga och hantera sådana situationer.

Till policyn hör ett mer praktiskt inriktat riktlinjedokument som stödjer det operativa arbetet. Riktlinjen beskriver hur hantering och rapportering av incidenter ska gå till i praktiken.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunledningsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

att hemställa till kommunfullmäktige att anta Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda, enligt bilaga.

Bilagor:

- 1 Policy vid hot och våld mot förtroendevalda
- 2

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☐	NEJ ☒
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☒
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☐	NEJ ☒
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☐	NEJ ☒

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☐	NEJ ☒
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☐	NEJ ☒
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda

KOMMUNFULLMÄKTIGE

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn Policy vid hot, hat och våld mot förtroendevalda		Dokumenttyp Policy	Omfattar Kommunen
Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Dokumentansvarig Kommunjurist	Publicering www.sala.se , intranät	
Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering 1.3.1	Diarienummer Dnr
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1	INLEDNING OCH SYFTE	6
1.1	Begrepp	6
2	FÖRDELNING AV ANSVAR	8
2.1	Sala kommun	8
2.2	Nämnder och styrelser	9
2.3	Partiet	9
2.4	Den förtroendevaldas ansvar	9
2.5	Polismyndighetens ansvar	10

1 INLEDNING OCH SYFTE

Hot, hat och våld mot förtroendevalda utgör ett växande och allvarligt samhällsproblem som riskerar att undergräva det demokratiska systemet. Under senare år har denna problematik uppmärksammats allt mer, både nationellt och lokalt. Utvecklingen visar på en oroande normalisering av hot, hat och våld riktade mot personer med politiska uppdrag. Att vara förtroendevald är ett grundläggande demokratiskt uppdrag som ska kunna utövas utan rädsla för att utsättas för hat, hot eller våld. Sala kommun tar tydligt avstånd från alla former av sådana handlingar riktade mot förtroendevalda.

En bärande princip i ett demokratiskt samhälle är att beslut fattas i demokratisk ordning av förtroendevalda eller av tjänstepersoner med stöd i lagstadgade och demokratiskt beslutade delegationsordningar. Denna ordning förutsätter att gällande lagar följs och att myndigheters föreskrifter respekteras av samtliga berörda, samt att risken för hot eller våld så långt som möjligt förebyggs.

Konsekvenserna av hot, hat och våld mot förtroendevalda är omfattande. För den enskilde kan det innebära psykisk press, otrygghet, begränsningar i privatlivet och svårigheter att fullfölja sitt uppdrag. I vissa fall leder utsattheten till själv censur, förändrat beteende eller att förtroendevalda väljer att lämna sina uppdrag i förtid. Detta påverkar inte bara individen utan riskerar även att snedvrider beslutsprocesser och försvaga den demokratiska representationen. Sådana omständigheter riskerar inte bara att drabba individen utan även att minska medborgarnas vilja att engagera sig politiskt.

Denna policy tydliggör det gemensamma ansvarstagandet genom att definiera centrala begrepp och roller i arbetet mot hat, hot eller våld riktat mot förtroendevalda. Uppdraget som förtroendevald ska kunna utföras utan inskränkningar och med en stark känsla av trygghet och säkerhet.

1.1 Begrepp

Trakasserier avser varje handling som syftar till eller leder till att en individ störs, såras eller kränks. Det kan handla om förolämpningar, nedsättande kommentarer, obehagliga samtal eller otillbörliga anspelningar. Exempelvis avseende den utsattas familj eller personliga förhållanden. Även filmning, fotografering eller spridning av bilder utan samtycke kan utgöra trakasserier. Inom begreppet ingår även **sexuella trakasserier**. Med detta avses handlingar av sexuell natur som kränker någons värdighet. Det kan röra sig om ovälkomna komplimanger eller kommentarer med sexuell innebörd, sexuella anspelningar, skickande eller spridning av bilder eller material av sexuell karaktär samt fysiska handlingar såsom beröring eller närmanden som personen inte samtycker till. Trakasserier oavsett form är allvarliga och oacceptabla.

Hot avser uttryckta avsikter att skada en individ eller dennes egendom. Hot kan framföras via exempelvis telefon, sms, e-post, sociala medier, direkt tilltal, eller genom att visa upp vapen eller andra hotfulla föremål.

Hatbrott avser handlingar som motiveras av gärningspersonens negativa inställning till en individs hudfärg, kön, könsidentitet och könsuttryck, nationella eller etniska ursprung, religion, trosuppfattning eller sexuella läggning.

Fysiskt våld avser handlingar där en person genom fysiskt angrepp eller användning av föremål tillfogar eller försöker tillfoga en annan person fysisk skada eller smärta. Det kan exempelvis handla om slag, sparkar, knuffar, fasthållning eller angrepp med tillhygge. Fysiskt våld kan även omfatta handlingar som innebär allvarlig risk för skada samt våld riktat mot närstående i syfte att påverka eller skrämja den förtroendevalde.

Psykiskt våld avser handlingar och beteenden som utan fysiskt angrepp orsakar psykisk skada, rädsla, stress eller känsla av maktlöshet hos den utsatte. Det kan handla om systematiska kränkningar, upprepade hot eller trakasserier, social isolering, utfrysning, ryktesspridning, förföljelse eller andra handlingar som syftar till att bryta ner en persons trygghet, självkänsla eller handlingsutrymme. Psykiskt våld kan förekomma både i fysiska miljöer eller digitala sammanhang.

Desinformation och missinformation avser spridning av falsk, vilseledande eller kraftigt vinklad information som kan skada en förtroendevald, påverka allmänhetens förtroende eller undergräva demokratiska processer. Med desinformation avses avsiktlig spridning av felaktig information i syfte att vilseleda eller skada. Missinformation avser felaktig information som sprids utan avsikt att orsaka skada. Sådan informationsspridning kan ske genom exempelvis sociala medier, digitala forum, e-post eller andra kommunikationskanaler och kan utgöra ett led i trakasserier, hot eller otillåten påverkan.

Otillåten påverkan avser handlingar som syftar till att påverka förtroendevaldas beslutsfattande på ett otillbörligt sätt. Det kan inkludera påtryckningar i form av trakasserier, utpressning, hot om våld eller korruption exempelvis genom erbjudanden av otillbörliga förmåner.

Påverkanbrott mot demokratin är Polismyndighetens begrepp för att beskriva brott som riktas mot förtroendevalda och andra opinionsbildare. Syftet med denna benämning är att tydliggöra det allvarliga hot som sådana handlingar utgör mot det demokratiska systemet.

2 FÖRDELNING AV ANSVAR

2.1 Sala kommun

Sala kommun ansvarar för att bedriva ett förebyggande och systematiskt arbete mot hat, hot eller våld riktat mot förtroendevalda. Arbetet ska omfatta samtliga förtroendevalda i Sala kommun. Kommunens ambition är att alla ska kunna utöva sitt uppdrag under trygga och säkra former. Detta ansvar omfattar att:

- Medverka till att skapa trygga och säkra förutsättningar för förtroendevalda vid utövandet av sitt uppdrag. Detta avser i första hand kommunens egna lokaler och verksamheter, men även stödjande och förebyggande insatser kopplade till andra sammanhang där uppdraget utförs.
- Använda kommunens egna kommunikations- och mediekanaler för att motverka desinformation och missinformation som kan riktas mot förtroendevalda eller det demokratiska arbetet.
- Utforma och upprätthålla säkerhetsrutiner.
- Erbjuder utbildningar och stödinsatser för att öka kunskapen om hat, hot, våld och otillåten påverkan.
- Säkerställa att det finns tydliga rutiner för rapportering och hantering av incidenter samt föra statistik över rapporterade incidenter för att kunna vidta åtgärder för att förebygga och motverka detta.
- Tillsäker att det finns centrala stödfunktioner som kan bistå förtroendevalda som utsatts för hot, hat eller våld. Stödet kan omfatta rådgivning, samordning samt hjälp i kontakter med andra myndigheter exempelvis Polismyndigheten.

Kommunen har en särskild skyldighet enligt 4 kap. 18 a § kommunallagen (2017:725) att säkerställa skyddet för de förtroendevalda som omfattas av benämningen kommunal- och oppositionsråd. Enligt 4 kap. 2 § första stycket kommunallagen (2017:725) ska den som fullgör ett förtroendeuppdrag på heltid eller en betydande del av heltid benämnas kommunalråd, eller annan benämning som fullmäktige beslutar.

2.2 Nämnder och styrelser

Varje nämnd och styrelse i Sala kommun ansvarar för att:

- Ha kännedom om och tillämpa denna policy.
- Utforma och upprätthålla säkerhetsrutiner anpassade till det egna verksamhetsområdet.
- Säkerställa att hat, hot eller våld rapporteras och hanteras enligt kommunens riktlinjer.

2.3 Partiet

Varje politiskt parti med representation i Sala kommun ansvarar för att stödja sina förtroendevalda när de utsätts för hat, hot eller våld i samband med sitt uppdrag. Det innebär att partierna bör arbeta aktivt med att förebygga och hantera säkerhetsrelaterade frågor inom det egna partiet.

Eftersom arbetet med dessa frågor kan skilja sig åt mellan olika partier, rekommenderas det att varje parti:

- Upprättar interna rutiner för hur hat, hot och våld mot förtroendevalda ska hanteras.
- Etablera en tydlig samverkan med Sala kommun och Polismyndigheten i säkerhetsfrågor.
- Främjar samarbete mellan partier i syfte att stärka det gemensamma arbetet för trygghet och säkerhet.

2.4 Den förtroendevaldas ansvar

Varje förtroendevald ansvarar för att bidra till sin egen säkerhet och för att agera i enlighet med gällande styrdokument. Förtroendevalda uppmanas alltid att polisanmäla hat, hot eller våld. Händelserna ska även rapporteras till Enheten för säkerhet och beredskap. Förtroendevalda ska bidra till ett respektfullt samtal i det politiska arbetet i Sala kommun. Detta gäller vid möten, debatter, sociala medier samt i andra kommunikationssammanhang. Ett respektfullt och ansvarsfullt förhållningssätt är av stor betydelse för att motverka ett hårdnande debattklimat och för att värna ett öppet och tryggt demokratiskt samtal. Det innebär att den förtroendevalda ska:

- Följa styrdokument och rutiner.
- Aktivt värna om sin egen säkerhet.
- Delta i säkerhetsutbildningar som erbjuds av kommunen.

- **Rapportera** om inträffade händelser som rör hot eller våld till gruppledare samt Enheten för säkerhet och beredskap.
- **Bidra till ett respektfullt samtalsklimat och använda ett ansvarsfullt språkbruk i möten, debatter, sociala medier och övriga kommunikationssammanhang.**

2.5 Polismyndighetens ansvar

Polismyndigheten ansvarar för att utreda och hantera brottsliga hat, hot eller våld mot förtroendevalda. De bedömer hotbilden, vidtar nödvändiga skyddsåtgärder och samordnar insatser för att säkerställa den förtroendevaldas trygghet.

Klicka eller tryck här för att ange text.
Kommunfullmäktige

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

KS § 203 Policy vid hot och hat mot förtroendevalda i Sala kommun

INLEDNING

Policy vid hot och våld mot förtroendevalda syftar till att säkerställa att Sala kommuns förtroendevalda kan utöva sina demokratiska uppdrag i en trygg och säker miljö fri från hot och våld. Den förtydligar ansvar och de roller som finns i arbetet med att förebygga och hantera sådana situationer.

Till policyn hör ett mer praktiskt inriktat riktlinjedokument som stödjer det operativa arbetet. Riktlinjen beskriver hur hantering och rapportering av incidenter ska gå till i praktiken.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag

KS 2025.5331 – Missiv

KS 2025.5332 – Policy vid hot och hat mot förtroendevalda i Sala kommun

KS 2025.5464 - Policy vid hot och våld mot förtroendevalda - reviderad efter KSLU 2025-10-29

Ledningsutskottets beslut § 160, 2025-10-29

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta Policy vid hot och våld mot förtroendevalda, i enlighet med bilaga KS 2025.5332, samt

att under avsnitt 1.1 Begrepp, införa sexuella trakasserier,

att under begreppsförklaringen för hatbrott (1.1) även inkludera kön, könsidentitet och könsuttryck, samt

att i dokumentet även lyfta allvaret med trakasserier samt sexuella trakasserier.

Anders Wigelsbo (C) yrkar,

att kommunstyrelsen beslutar,

att ärendet återremitteras i syfte att ytterligare förtydliga att den rådande situationen med hot, hat och våld mot förtroendevalda är ett av de allvarligaste hoten mot demokratin, samt att belysa perspektiven psykiskt våld, tillskapande av säkra miljöer samt samtals- och arbetsklimat.

Johanna Ritvadotter (V), Ingela Kilholm Lindström (MP) och Magnus Edman (SD) yrkar bifall till Anders Wigelsbos (C) återremissyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer frågan om ärendet ska avgöras i dag eller återremitteras och finner att ärendet ska återremitteras.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KS § 203 fortsättning

BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar,

att ärendet återremitteras i syfte att ytterligare förtydliga att den rådande situationen med hot, hat och våld mot förtroendevalda är ett av de allvarligaste hoten mot demokratin, samt att belysa perspektiven psykiskt våld, tillskapande av säkra miljöer samt samtals- och arbetsklimat.

Skickas till
Kommunjurist

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KS § 54 Antagande av nya artiklar gällande CEMR

INLEDNING

CEMR-deklarationen är ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i kommunens styrning och verksamhet. Sala kommun undertecknade deklarationen 2013 och åtog sig därmed att arbeta för jämställdhet mellan kvinnor och män inom samtliga verksamheter. Deklarationen uppdaterades 2022 och omfattar nu ytterligare nio artiklar som berör aktuella samhällsutmaningar såsom hållbar utveckling, trygghet, hälsa och krisberedskap.

För att fortsatt leva upp till sitt åtagande föreslås att Sala kommun undertecknar de nya artiklarna. Arbetet föreslås inledningsvis koncentreras till artiklarna 31, 33, 37 och 39, där kommunen redan bedriver relevant verksamhet och där ett tydligare jämställdhetsperspektiv bedöms ge mervärde. För att skapa struktur och möjliggöra systematisk uppföljning rekommenderas att en ny handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026.

Medborgardialog föreslås vara en integrerad del av arbetet, både i framtagandet av handlingsplanen och i den löpande uppföljningen, för att säkerställa förankring, delaktighet och relevanta insatser. Arbetet bedöms i huvudsak kunna genomföras inom ordinarie verksamhet, och kompetensutveckling kopplad till CEMR föreslås ingå i kommunens pågående kompetensutvecklingsprojekt.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med CEMR-deklarationen bedöms i huvudsak kunna genomföras inom ramen för ordinarie verksamhet. Framtagandet av en handlingsplan och uppföljning av arbetet innebär ett visst behov av personella resurser, främst i form av samordning, analys och dialogarbete.

Kompetensutveckling kopplad till CEMR och jämställdhetsintegrering bedöms kunna genomföras och finansieras inom ramen för kommunens pågående kompetensutvecklingsprojekt. Detta minskar behovet av nya ekonomiska medel och skapar goda förutsättningar för att bygga långsiktig kompetens i organisationen.

Beslutsunderlag

KS 2026.603 – Missiv och tjänsteskrivelse

KS 2026.602 - Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Ledningsutskottets beslut § 43, 2026-02-18

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

1.att anta de nya artiklarna i CEMR-deklarationen,

2.att uppdra till kommunstyrelsen att en handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026, samt

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KS § 54 fortsättning

3.att uppföljning av efterlevnad av CEMR-deklarationen sker en gång per mandatperiod.

Johanna Ritvadotter (V), Hanna Westman (SBä), Camilla Runerås (S) och Ingela Kilholm Lindström (MP) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Henric Eriksson (SD) yrkar avslag till ledningsutskottets förslag i att-sats 1.

Henric Eriksson (SD) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag i att-sats 2.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras kl. 13.20 – 13.32.

Erik Hamrin (M) ändringsyrkar i att-sats 3, att en uppföljning av kommunens jämställdhetsarbete inom ramen för Ett jämställt Västmanland och CEMR genomförs och redovisas för kommunstyrelsen årsvis.

Camilla Runerås (S), Elisabet Pettersson (C), Ingela Kilholm Lindström (MP) och Tomas Bergling (M) yrkar bifall till Erik Hamrins (M) ändringsyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag i att-sats 1 mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag i att-sats 2 mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Ordförande ställer ledningsutskottets förslag i att-sats 3 mot Erik Hamrins (M) ändringsyrkande och finner Erik Hamrins (M) ändringsyrkande bifallet.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta de nya artiklarna i CEMR-deklarationen,

att uppdra till kommunstyrelsen att en handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026, samt

att en uppföljning av kommunens jämställdhetsarbete inom ramen för Ett jämställt Västmanland och CEMR genomförs och redovisas för kommunstyrelsen årsvis.

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 43 Antagande av nya artiklar gällande CEMR

INLEDNING

CEMR-deklarationen är ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i kommunens styrning och verksamhet. Sala kommun undertecknade deklarationen 2013 och åtog sig därmed att arbeta för jämställdhet mellan kvinnor och män inom samtliga verksamheter. Deklarationen uppdaterades 2022 och omfattar nu ytterligare nio artiklar som berör aktuella samhällsutmaningar såsom hållbar utveckling, trygghet, hälsa och krisberedskap.

För att fortsatt leva upp till sitt åtagande föreslås att Sala kommun undertecknar de nya artiklarna. Arbetet föreslås inledningsvis koncentreras till artiklarna 31, 33, 37 och 39, där kommunen redan bedriver relevant verksamhet och där ett tydligare jämställdhetsperspektiv bedöms ge mervärde. För att skapa struktur och möjliggöra systematisk uppföljning rekommenderas att en ny handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026.

Medborgardialog föreslås vara en integrerad del av arbetet, både i framtagandet av handlingsplanen och i den löpande uppföljningen, för att säkerställa förankring, delaktighet och relevanta insatser. Arbetet bedöms i huvudsak kunna genomföras inom ordinarie verksamhet, och kompetensutveckling kopplad till CEMR föreslås ingå i kommunens pågående kompetensutvecklingsprojekt.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med CEMR-deklarationen bedöms i huvudsak kunna genomföras inom ramen för ordinarie verksamhet. Framtagandet av en handlingsplan och uppföljning av arbetet innebär ett visst behov av personella resurser, främst i form av samordning, analys och dialogarbete.

Kompetensutveckling kopplad till CEMR och jämställdhetsintegrering bedöms kunna genomföras och finansieras inom ramen för kommunens pågående kompetensutvecklingsprojekt. Detta minskar behovet av nya ekonomiska medel och skapar goda förutsättningar för att bygga långsiktig kompetens i organisationen.

Beslutsunderlag

KS 2026.603 – Missiv och tjänsteskrivelse

KS 2026.602 - Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå

Ärendet föredras av stabschef Arminé Kanakanian.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,

att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktiges beslutar,

1.att anta de nya artiklarna i CEMR-deklarationen,

2.att uppdra till kommunstyrelsen att en handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026, samt

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 43 fortsättning

3.att uppföljning av efterlevnad av CEMR-deklarationen sker en gång per mandatperiod.

Camilla Runerås (S) och Glenn Andersson (S) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Erik Hamrin (M) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande i att-sats 2.

Erik Hamrin (M) yrkar avslag till Amanda Lindblads (S) yrkande i att-sats 1.

Erik Hamrin (M) yrkar,
att en uppföljning av kommunens jämställdhetsarbete genomförs årsvis.

Henric Eriksson (SD) yrkar bifall till Erik Hamrins (M) samtliga yrkanden.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot Erik Hamrins (M) yrkanden och finner sitt eget yrkande bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta de nya artiklarna i CEMR-deklarationen,
att uppdra till kommunstyrelsen att en handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026, samt
att uppföljning av efterlevnad av CEMR-deklarationen sker en gång per mandatperiod.

Reservation

Erik Hamrin (M) och Henrik Eriksson (SD) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) yrkande och inkommer med skriftlig reservation:

” Vi reserverar oss mot beslutet att ansluta Sala kommun till de nya artiklarna i CEMR-deklarationen. Det riskerar att återigen förvandla det som borde vara ett aktivt jämställdhetsarbete till en signalpolitisk show för att vissa förtroendevalda ska få några extra minuter i rampljuset.

Självklart ska Sala kommun bedriva ett aktivt och systematiskt jämställdhetsarbete. Läser man handlingarna så framgår det ju att mycket redan görs. Inte så konstigt egentligen, förutom att det är en gemensam önskan bland alla politiska partier så är det även vår skyldighet enligt svensk lag, i linje med de nationella målen och dessutom en del Sala kommuns ansvar som arbetsgivare och samhällsaktör.

Så det handlar inte om huruvida jämställdhetsarbete är viktigt, utan om att vi anser att kommunen istället borde lägga sitt krut på att organisera arbetet för att få bästa möjliga effekt.

Anslutningen till CEMR främst innebär ytterligare ett övergripande ramverk med omfattande process- och rapporteringskrav, men utan

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 43 fortsättning

tydligt påvisat mervärde för kommunens kärnverksamheter. Som sagt så visar tjänsteskrivelsen att vi redan arbetar inom de aktuella områdena och att genomförandet i huvudsak ska ske inom ordinarie verksamhet. Det framgår inte vilka konkreta förbättringar för invånare eller medarbetare som följer av att ytterligare artiklar undertecknas.

Som vanligt när det kommer till stora EU-gemensamma "överenskommelser" så präglas allt av värdeord som 'upplevelser' och 'perspektiv' snarare än ansvar, åtgärder och uppföljning. Risken är att fokus förskjuts från praktiskt genomförande till en massa möten för att diskutera definitioner, istället för att göra jobbet.

Så vill inte vi ha det. Vi vill ha resultat, inte prat. Sala kommun borde därför istället ta fram en egen handlingsplan, förankrad i kommunens ordinarie styrning, budget och uppföljning.

På så sätt kan kommunen ta fram en handlingsplan som är anpassad till våra egna behov och förutsättningar, utan att binda oss till externa formuleringar eller skapa onödiga parallella strukturer.

Just parallella strukturer är särskilt anmärkningsvärt i detta ärende. Varken tjänsteskrivelsen eller beslutet nämner det läns-gemensamma samarbetet Ett Jämställt Västmanland, som Sala kommun anslöt sig till 2021 för att tillsammans med regionala aktörer driva ett strukturerat jämställdhetsarbete nära verksamheten. Antingen har styret glömt att denna lokala samverkansarena finns eller så väljer man att bortse från den till förmån för en mer avlägsen EU-ram.

Vi beklagar att vårt förslag avvisades. Vi menar att jämställdhetsarbetet stärks genom tydligt ansvar, uppföljning och resultat — inte genom att ansluta sig till ytterligare internationella deklARATIONER vars huvudsakliga effekt riskerar att bli administrativ snarare än verksamhetsmässig.

Det finns bättre sätt för politiker att skapa sig tid i strålkastarljuset."

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Kommunledningskontoret, Stab KLK
Arminé Kanakanian
Stabschef

MISSIV

Antagande av nya artiklar i CEMR-deklarationen

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

CEMR-deklarationen är ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i kommunens styrning och verksamhet. Sala kommun undertecknade deklarationen 2013 och åtog sig därmed att arbeta för jämställdhet mellan kvinnor och män inom samtliga verksamheter. Deklarationen uppdaterades 2022 och omfattar nu ytterligare nio artiklar som berör aktuella samhällsutmaningar såsom hållbar utveckling, trygghet, hälsa och krisberedskap.

För att fortsatt leva upp till sitt åtagande föreslås att Sala kommun undertecknar de nya artiklarna. Arbetet föreslås inledningsvis koncentreras till artiklarna 31, 33, 37 och 39, där kommunen redan bedriver relevant verksamhet och där ett tydligare jämställdhetsperspektiv bedöms ge mervärde. För att skapa struktur och möjliggöra systematisk uppföljning rekommenderas att en ny handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026.

Medborgardialog föreslås vara en integrerad del av arbetet, både i framtagandet av handlingsplanen och i den löpande uppföljningen, för att säkerställa förankring, delaktighet och relevanta insatser. Arbetet bedöms i huvudsak kunna genomföras inom ordinarie verksamhet, och kompetensutveckling kopplad till CEMR föreslås ingå i kommunens pågående kompetensutvecklingsprojekt.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet med CEMR-deklarationen bedöms i huvudsak kunna genomföras inom ramen för ordinarie verksamhet. Framtagandet av en handlingsplan och uppföljning av arbetet innebär ett visst behov av personella resurser, främst i form av samordning, analys och dialogarbete.

Kompetensutveckling kopplad till CEMR och jämställdhetsintegrering bedöms kunna genomföras och finansieras inom ramen för kommunens pågående kompetensutvecklingsprojekt. Detta minskar behovet av nya ekonomiska medel och skapar goda förutsättningar för att bygga långsiktig kompetens i organisationen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsens ledningsutskott föreslår kommunstyrelsen att hemställa kommunfullmäktige

att anta de nya artiklarna i CEMR-deklarationen,

att uppdra till kommundirektören att en handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026, samt

att uppföljning av efterlevnad av CEMR-deklarationen sker en gång per mandatperiod.

Bilagor:

- 1 Tjänsteskrivelse
- 2 Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå
- 3

TJÄNSTESKRIVELSE

Antagande av nya artiklar i CEMR-deklarationen

BAKGRUND

Sala kommun har genom undertecknandet av CEMR-deklarationen tagit ett långsiktigt och tydligt ställningstagande för jämställdhet mellan kvinnor och män. Den uppdaterade deklarationen innebär ett fördjupat åtagande som svarar mot aktuella samhällsutmaningar såsom hållbar utveckling, trygghet, digitalisering och krisberedskap. Genom att underteckna de nya artiklarna och tydliggöra hur arbetet ska prioriteras, följas upp och förankras hos invånarna skapas bättre förutsättningar för ett systematiskt, långsiktigt och verksamhetsnära jämställdhetsarbete i Sala kommun.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet på lokal och regional nivå, CEMR-deklarationen, är ett verktyg för kommuner och regioner som vill integrera jämställdhetsperspektivet i styrning, beslutsfattande och daglig verksamhet. Deklarationen antogs 2006 och uppdaterades 2022 för att spegla nya samhällsutmaningar och utvecklingsområden. Den svenska översättningen färdigställdes i slutet av 2023 och antogs av Sveriges Kommuner och Regioner den 26 januari 2024.

Sala kommun undertecknade CEMR-deklarationen i april 2013. En handlingsplan för jämställdhet togs fram 2017 och följdes upp 2020 genom en redovisning av genomförda och ej genomförda aktiviteter. Uppföljningen visade att flera insatser hade genomförts samt att det fanns behov av att vidareutveckla arbetet genom en tydligare koppling till ordinarie styr- och uppföljningsprocesser och ett mer långsiktigt arbetssätt. Därefter har jämställdhetsrelaterade frågor fortsatt att hanteras inom kommunens olika verksamheter och kontor som en del av ordinarie uppdrag och utvecklingsarbete, även om arbetet inte har samlats i en gemensam kommunövergripande struktur kopplad till CEMR-deklarationen.

Genom undertecknandet av deklarationen har Sala kommun offentligt åtagit sig att integrera jämställdhetsperspektivet i samtliga verksamhetsområden samt att redovisa detta arbete inom ramen för kommunens ordinarie uppföljningssystem, exempelvis i årsredovisning och verksamhetsberättelser.

ÄRENDEBESKRIVNING

I samband med revideringen av CEMR-deklarationen har nio nya artiklar tillkommit. För att Sala kommun fortsatt ska leva upp till sitt åtagande behöver även dessa artiklar undertecknas och integreras i kommunens arbete.

De nya artiklarna är följande

- Artikel 31 – Hållbar utveckling för en hållbar framtid
- Artikel 32 – Cybervåld
- Artikel 33 – Våld mot förtroendevalda kvinnor och personal
- Artikel 34 – Intersektionalitet och mångfald
- Artikel 35 – Flexibla arbetsplatser
- Artikel 36 – Digitalisering och digital delaktighet
- Artikel 37 – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
- Artikel 38 – Klimatförändringar och rätten till en hälsosam miljö
- Artikel 39 – Krishantering och civil beredskap

Bedömningen är att Sala kommun redan arbetar med flera av dessa områden, men att arbetet inte alltid sker med ett uttalat jämställdhetsperspektiv eller med CEMR-deklarationen som ram. För att skapa tydlighet, fokus och genomförbarhet föreslås att kommunen inledningsvis koncentrerar arbetet till artiklarna 31, 33, 37 och 39.

Medborgardialog och delaktighet i CEMR-arbetet

Medborgardialog bedöms vara ett centralt verktyg för att uppfylla CEMR-deklarationens intentioner och för att säkerställa att jämställdhetsarbetet utgår från invånarnas faktiska behov, erfarenheter och livsvillkor. Genom dialog stärks delaktigheten och legitimiteten i kommunens prioriteringar, samtidigt som underlag skapas för mer relevanta insatser. I samband med framtagandet av en handlingsplan och i den löpande uppföljningen finns möjligheter att bygga upp mer strukturerade arbetssätt för medborgardialog, anpassade till olika målgrupper och frågeområden, i syfte att stärka delaktighet, förankring och kvalitet i jämställdhetsarbetet.

Medborgardialogen bör utformas så att den når brett, men också riktas för att fånga upp grupper som annars riskerar att inte komma till tals. Det gäller exempelvis unga, äldre, personer med funktionsnedsättning, personer med svagare digital tillgång, samt personer som upplever otrygghet eller utsatthet. Dialogen kan genomföras på flera sätt och kombineras för att ge ett robust underlag. Exempelvis kan invånarenkäter, riktade fokusgrupper, öppna dialogmöten, tematiska workshops och digitala dialogkanaler användas. Samverkan med civilsamhälle, föreningsliv och andra lokala aktörer kan bidra till att nå fler och skapa en mer inkluderande process genom Sala kommuns arbete inom LÖK – lokal överenskommelse om samverkan mellan civilsamhället i Sala och Sala kommun.

Medborgardialog kopplad till prioriterade artiklar

Artikel 31, hållbar utveckling för en hållbar framtid, kan stärkas genom medborgardialog som synliggör hur olika grupper upplever tillgång till service, offentliga miljöer, kollektivtrafiknära lägen, fritidsutbud och möjligheter till inflytande. Dialogen kan ge underlag till hur kommunens utvecklingsarbete och resursfördelning påverkar kvinnor och män olika och bidra till mer jämlika och hållbara lösningar.

Artikel 33, våld mot förtroendevalda kvinnor och personal, kan utvecklas genom dialog med både medarbetare och invånare om upplevelser av hot, hat, trakasserier och otrygghet, särskilt i situationer där kön och könsroller påverkar utsatthet. Dialogen kan även omfatta hur kommunen uppfattas agera vid incidenter, vilka stödbehov som finns och hur förebyggande arbete kan stärkas. Detta kan i sin tur ge underlag för att förbättra rutiner, kommunikation, stödinsatser och utbildning.

Artikel 37, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, kan stödjas genom dialog i verksamheter där kommunen möter unga och andra grupper, exempelvis i skola och omsorg, samt genom riktade samtal i samverkan med civilsamhälle. Dialogen kan synliggöra upplevelser av bemötande, tillgänglighet till information och stöd, samt behov av normmedveten kommunikation. Detta skapar bättre förutsättningar för att utveckla insatser som stärker trygghet, kunskap och hälsa.

Artikel 39, krishantering och civil beredskap, kan stärkas genom medborgardialog som undersöker hur olika grupper tar del av information, vilka hinder som finns för att förbereda sig, samt hur oro och trygghet upplevs vid samhällsstörningar. Dialogen kan användas för att förbättra kriskommunikation så att den når olika målgrupper, för att stärka inkluderingen i beredskapsplanering och för att utveckla stöd till grupper med särskilda behov.

Handlingsplan och konkret genomförande i Sala kommun

För att stärka genomförandet av CEMR-deklarationen och skapa struktur i arbetet rekommenderas att en ny handlingsplan för jämställdhet tas fram under 2026. Handlingsplanen bör tydliggöra mål, ansvar och uppföljning samt kopplas till Agenda 2030 och kommunens övriga styrdokument. Arbetet bör organiseras så att berörda kontor involveras i framtagande och genomförande, med en gemensam samordning och tydlig koppling till ordinarie verksamhetsplanering. Medborgardialogen bör ingå som en integrerad del av arbetet, både i analysfasen, vid prioriteringar och i återkommande uppföljning.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐
Om NEJ – varför inte?		

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

European Charter for Equality

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

Antagen av CEMR:s Policy Committee 2006
Uppdaterad av CEMR:s Policy Committee 2022

© 2022 - CCRE CEMR

Kontakt: charter@ccre-cemr.org

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklARATION som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

INLEDNING

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå riktar sig till Europas kommuner och regioner som bjuds in att underteckna deklarationen och därigenom offentligt ta ställning för principen om jämställdhet¹ och inom sina verksamhetsområden genomföra de åtaganden som anges i deklarationen.

För att inleda arbetet med att genomföra dessa åtaganden, förbinder sig varje undertecknare att upprätta en handlingsplan för jämställdhet som anger vilka prioriteringar, åtgärder och resurser som avsätts för genomförandet.

Vidare förbinder sig varje undertecknare att samarbeta med alla institutioner och organisationer inom sin kommun eller region i syfte att främja att verklig jämställdhet uppnås i praktiken.

Deklarationen har utarbetats som en del i ett projekt som genomfördes av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions (CEMR)* 2005–2006, tillsammans med dess medlemmar och samarbetsparter (se Medverkande). Projektet fick stöd av Europeiska kommissionen genom dess femte handlingsprogram för jämställdhet.

År 2011–2012 skapades, tack vare ett generöst stöd från Sveriges regering via Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), ett onlineobservatorium² som syftar till att hjälpa undertecknare att fullgöra sina åtaganden genom att tillhandahålla information, vägledning och goda exempel inom de sakområden som deklarationen omfattar.

År 2014–2015 utvecklades och testades en uppsättning indikatorer avsedda som hjälp för att följa upp och utvärdera

genomförandet av deklarationen. Detta skedde inom ramen för ett pilotprojekt som stöddes av Europeiska kommissionen.

År 2021 tog CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) initiativet till att granska och vid behov uppdatera deklarationen. Kommitténs slutsats efter granskningen var att det fanns anledning att föreslå ändringar i deklarationen i syfte att:

- förbättra språket i deklarationen och göra ändringar av redaktionell karaktär
- tydliggöra och stärka det intersektionella perspektivet³ i hela deklarationen, men med ett bibehållet fokus på "alltid kön, aldrig bara kön" som vägledande princip
- göra några innehållsmässiga tillägg i form av nya artiklar i ett separat avsnitt, bland annat om behovet av en jämställdhetsdimension i krishantering och civil beredskap samt att tillämpa ett jämställdhetsperspektiv på den snabba internetutvecklingen och digitaliseringen.

Ett avsnitt med nya tillagda artiklar finns på sidan 28. Befintliga undertecknare av deklarationen bjuds in att ansluta sig till och ratificera dessa tillägg och ta med dessa nya åtaganden i sitt arbete med att genomföra CEMR-deklarationen för jämställdhet. Från och med 2023 åtar sig nya undertecknare självfallet att leva upp till både den ursprungliga deklarationen och 2022 års tillägg.

Dessa uppdateringar och tillägg 2022 har genomförts med stöd från Europeiska unionen genom programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden.

1 I engelskan används uttryck som "gender equality" och "equality between women and men" för att beteckna jämlikhet mellan könen. Svenskan har dock ett särskilt ord, jämställdhet, som avser just jämlikhet mellan kvinnor och män och som därför används i denna översättning.

2 www.charter-equality.eu

3 Intersektionalitet handlar om att varken gruppen kvinnor eller gruppen män är enhetliga och att olika diskrimineringsgrunder och maktordningar kan påverka och även förstärka varandra.

BAKGRUND

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en grundläggande rättighet för alla och ett omistligt värde i en demokrati. För att det ska förverkligas är det inte bara nödvändigt att det rättsligt erkänns, utan också att det tillämpas effektivt på alla områden, såväl politiska och ekonomiska som sociala och kulturella.

Trots talrika exempel på formellt erkännande och uppnådda framsteg, existerar jämställdhet ännu inte i verkligheten. Kvinnor och män har i praktiken inte samma rättigheter. Sociala, politiska, ekonomiska och kulturella ojämlikheter mellan könen lever kvar, till exempel i form av löneskillnader och politisk underrepresentation.

Dessa ojämlikheter beror på sociala konstruktioner rotade i en mängd stereotypa föreställningar om kön som reproduceras inom familjen, skolan, kulturlivet, medierna, arbetslivet och samhällsorganisationen. Det finns många områden där det är möjligt att agera genom att anta nya förhållningssätt och genomföra strukturella förändringar.

Jämställdhet och Europeiska unionens styrning

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en av Europeiska unionens och Europeiska ekonomiska samarbetsområdets grundprinciper. Detta kan spåras tillbaka till 1957 då principen om lika lön för lika arbete skrevs in i Romfördraget.

Genom sin närhet till befolkningens vardagsliv, utgör kommuner och regioner de politiska nivåer som har bäst förutsättningar att motverka att ojämställdhet reproduceras och sprids och att främja ett verkligt jämställt samhälle. Genom

sina befogenheter och samarbeten med alla typer av aktörer på lokal nivå, kan de vidta konkreta åtgärder för att främja jämställdhet.

Utöver detta är subsidiaritetsprincipen⁴ särskilt viktig för förverkligandet av kvinnors och mäns rätt till jämställdhet. Denna princip gäller på alla politiska nivåer: den europeiska, den nationella, den regionala och den lokala. Oaktat skillnader i ansvarsområden mellan Europas kommuner och regioner, kan och bör alla spela en konstruktiv roll för att främja jämställdhet i praktiken på sätt som påverkar invånarnas vardagsliv positivt.

Nära kopplad till subsidiaritetsprincipen är principen om kommunal och regional självstyrelse. Europarådets konvention om kommunal självstyrelse från 1985, som har undertecknats och ratificerats av det stora flertalet europeiska stater, betonar "kommunernas rätt och möjlighet att inom lagens gränser reglera och sköta en väsentlig del av de offentliga angelägenheterna på eget ansvar och i den lokala befolkningens intresse". Att genomföra och främja rätten till jämställdhet måste ses som en väsentlig aspekt av begreppet kommunal självstyrelse.

Den lokala och regionala demokratin måste utgöra utgångspunkt för lämpliga avvägningar vid beslut om grundläggande, konkreta aspekter av människors vardagsliv såsom boende, säkerhet, kollektivtrafik, arbetsliv och hälsa.

Genom att säkerställa att kvinnor fullt ut deltar i utvecklingen och genomförandet av den lokala och regionala politiken, garanteras även att deras livserfarenheter, kunskaper och kreativitet tillvaratas istället för att slösas bort.

⁴ Detta är, i enlighet med artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen, principen enligt vilken EU inte agerar (utom på områden som faller inom dess exklusiva behörighet) såvida inte detta är mer effektivt än åtgärder på nationell, regional och lokal nivå.

Om vi ska uppnå ett samhälle som bygger på jämställdhet, är det nödvändigt att kommuner och regioner fullt ut integrerar jämställdhetsperspektivet i sin politik, sin organisation och sitt agerande. Verklig jämställdhet är också nyckeln till ekonomisk och social utveckling – inte bara på europeisk eller nationell nivå, utan också i våra kommuner och regioner – i såväl dagens värld som morgondagens.

CEMR och jämställdhet på kommunal/ regional nivå

CEMR och dess jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)⁵ har aktivt arbetat för jämställdhet på kommunal och regional nivå sedan 1980-talet. Ett av de konkreta verktyg för europeiska kommuner och regioner som arbetet resulterat i är "Den jämställda staden" (*The Town for Equality*) som CEMR lanserade 2005. Genom att lyfta fram goda exempel från olika europeiska städer och kommuner, introducerades i "Den jämställda staden" en första metod för

jämställdhetsintegrering på lokal och regional nivå. Denna deklaration – uppdaterad 2022 – bygger på detta arbete.

Den första CEMR-studien om kvinnorepresentation på lokal nivå publicerades 1998. Den kompletterades i en andra upplaga 2008 och uppdaterades och utvidgades sedan till en granskning av alla nivåer av beslutsfattande i 40 europeiska länder 2019. Även om andelen kvinnliga politiker och ledare har ökat under årens lopp, har varje efterföljande studie också visat på ett angeläget behov av att fortsätta förespråka jämn könsfördelning vad gäller politiskt deltagande, representation och inflytande.

Kommunernas och regionernas betydelse för att främja jämställdhet slogs fast i det internationella kommunförbundet IULA:s⁶ världsdeklaration om kvinnor i kommunerna (*IULA Worldwide Declaration on Women in Local Government*) som antogs 1998. Den nya världsorganisationen *United Cities and Local Governments* (UCLG) fortsätter att ha jämställdhet mellan kvinnor och män som ett av sina prioriterade mål.

⁵ Hette tidigare CEMR:s kommitté med folkvalda kvinnor från kommuner och regioner (*CEMR Committee of women elected representatives of local and regional authorities*).

⁶ Organisationerna *International Union of Local Authorities* och *United Towns Organisation* upplöstes efter en sammanslagning i början av 2000-talet, som gav upphov till den nya organisationen *United Cities and Local Governments*.

FÖRKORTNINGAR

CEMR: *Council of European Municipalities and Regions* (de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation)

EU: Europeiska unionen

IT: Informations- och kommunikationsteknik

INGRESS

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR), i egenskap av representant för kommuner och regioner i Europa och i samarbete med sina medlemmar och samarbetsparter:

Erinrar om att grundläggande fri- och rättigheter, liksom främjandet av jämställdhet och icke-diskriminering, utgör ett fundament i den Europeiska gemenskapen och unionen och att EU-lagstiftningen har lagt grunden för de framsteg som gjorts i Europa på detta område,

Beaktar de internationella och europeiska rättsliga ramverken för mänskliga rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering, i synnerhet:

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna (1948)
- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (1979)
- FN:s Pekingdeklaration med handlingsplan (1995)
- EU:s rådsrekommendation om en balanserad fördelning mellan kvinnor och män i beslutsprocessen (1996)
- IULA:s världsdeklaration om kvinnor i kommunal och regional förvaltning (1998)
- resolutionerna som antogs vid FN:s generalförsamlings 23:e extra session år 2000 (Peking +5)
- FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet (2000)
- Rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet
- Europeiska unionens stadga om de grundläggande

rättigheterna (2000)

- Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (Istanbulkonventionen – antogs 2011)
- FN:s mål för hållbar utveckling, i synnerhet mål 5 (2015)
- Europeiska pelaren för sociala rättigheter (antogs 2017)
- Generation Jämställdhets "*Global Acceleration Plan*" (2021)

Betonar Europarådets viktiga bidrag till främjandet av mänskliga rättigheter, jämställdhet och kommunalt självstyre,

Betänker att en förutsättning för att uppnå jämställdhet är att det finns en vilja att vidta åtgärder ur tre sammanlänkade aspekter, nämligen: att avskaffa direkt ojämställdhet, att avskaffa indirekt ojämställdhet och att utveckla jämställda och demokratiska politiska, rättsliga och sociala strukturer,

Beklagar den alltjämt rådande skillnaden mellan jämställdhet *de jure* och jämställdhet i praktiken,

Framhåller att kommuner och regioner i Europa spelar och bör spela en avgörande roll för sina medborgare och invånare när det gäller att garantera den grundläggande rätten till jämställdhet – utan diskriminering – för alla kvinnor och män, inom alla områden som kommuner och regioner ansvarar för,

Anser att ett jämlikt deltagande, representation och inflytande för kvinnor och män i beslutsprocesser och i ledande befattningar är nödvändigt för demokrati, ekonomisk utveckling och hållbar utveckling,

har utarbetat denna europeiska deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och välkomnar härmed Europas kommuner och regioner att underteckna den och genomföra dess åtaganden.

DEL I

Principer

Undertecknarna av denna deklaration om jämställdhet på lokal och regional nivå förklarar följande grundläggande principer vara drivkrafter för att vidta åtgärder:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet

Kommuner och regioner ska förverkliga denna rättighet inom alla sina ansvarsområden. Detta omfattar även skyldigheten att avskaffa alla former av diskriminering, såväl direkta som indirekta.

2. För att åstadkomma jämställdhet mellan kvinnor och män måste flera multipla och intersektionella former av diskriminering och missgynnande bekämpas

För att uppnå jämställdhet måste jämställdhetsarbetet på ett samlat, systemiskt och strukturellt sätt ta hänsyn till och beakta hur jämställdhet och kön samspelar med andra faktorer såsom ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning.⁷

3. En jämn fördelning av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle

För att målet om jämställdhet ska förverkligas krävs att kommuner och regioner vidtar alla lämpliga åtgärder och använder anpassade strategier för att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i beslutsprocessen.

4. Att avskaffa stereotypa föreställningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet

Kommuner och regioner måste främja och arbeta för att avskaffa sådana stereotyper och hinder som utgör orsaker till kvinnors ojämlika ställning och villkor och som bidragit till en ojämlik värdering av kvinnors och mäns bidrag till samhället i politiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hänseende.

5. Att integrera ett jämställdhetsperspektiv i all kommunal och regional verksamhet är nödvändigt för att skynda på utvecklingen mot jämställdhet

Jämställdhet måste beaktas vid utformningen av politik, metoder och åtgärder som påverkar människors vardag – till exempel genom att genomföra jämställdhetsanalyser⁸,

⁷ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

⁸ **Jämställdhetsanalys (gender assessment):** "Politiskt verktyg för att granska ett visst politiskt förslag för att upptäcka och bedöma dess olika inverkan eller effekter på kvinnor och män så att ojämställdhet kan åtgärdas innan förslaget godkänns." (Källa: Europarådet [2011]. Konventionen om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet och dess motivering. Europarådets fördragserie nr 210.)

”jämställdhetsrevisioner”⁹, ”jämställdhetsintegrering”¹⁰ och ”jämställdhetsbudgetering”¹¹. I detta sammanhang bör erfarenheterna hos olika grupper av kvinnor på lokal och regional nivå, inklusive deras levnads- och arbetsvillkor, analyseras och beaktas.

6. Lämpligt utformade och tillräckligt finansierade handlingsplaner och insatsprogram är viktiga verktyg för att främja jämställdhet

Kommuner och regioner ska upprätta handlingsplaner och insatsprogram för jämställdhet och tillföra tillräckliga ekonomiska och mänskliga resurser för att genomföra dem.

Sammantaget utgör dessa principer grunden för artiklarna i del III nedan.

9 **Jämställdhetsrevision (gender audit):** ”Bedömning av i vilken utsträckning jämställdhet på ett effektivt sätt har institutionaliserats i policys, program, organisatoriska strukturer och förehavanden, inbegripet beslutsprocesser, och i tillhörande budgetar.” (Källa: Europarådet – Generaldirektoratet för mänskliga rättigheter och rättsliga frågor [2009]. *Gender Budgeting: Practical Implementation*. Handbok utarbetad av Sheila Quinn.)

10 **Jämställdhetsintegrering (gender mainstreaming):** ”Att integrera ett jämställdhetsperspektiv innebär en process där man bedömer följderna för kvinnor och män av planerade åtgärder, inklusive lagstiftning, policys eller program, på alla nivåer och alla områden. Det handlar om en strategi för att göra såväl kvinnors som mäns specifika behov och erfarenheter till en viktig dimension i utformningen, genomförandet och uppföljningen av strategier och program på alla politiska, ekonomiska och samhällsliga områden, så att åtgärderna gagnar kvinnor och män lika mycket och ojämlikheten inte blir bestående. Det yttersta målet är att uppnå jämställdhet mellan kvinnor och män.” (Källa: Europeiska jämställdhetsinstitutets ordlista och synonymordbok för jämställdhet)

11 **Jämställdhetsbudgetering (gender budgeting):** ”En könsrelaterad budgetanalys i vilken ett jämställdhetsperspektiv integreras på alla nivåer i budgetprocessen och intäkts- och utgiftsstrukturen anpassas i syfte att främja jämställdhet.” (Källa: Europarådet, 2009)

DEL II

Genomförande av deklARATIONEN och dess åtaganden

DEL II

Genomförande av deklARATIONEN och dess åtaganden

Undertecknaren förbinder sig härmed att genomföra artiklarna i denna deklARATION genom att vidta följande åtgärder:

- (1) Varje undertecknare av denna deklARATION ska, inom en rimlig tidsram från dagen för undertecknandet (som inte ska överskrida två år), utarbeta och anta en handlingsplan för jämställdhet och därefter genomföra den.
- (2) Handlingsplanen ska innehålla en beskrivning av undertecknarens mål och prioriteringar, de åtgärder som ska vidtas och de resurser som ska avsättas för att förverkliga deklARATIONEN och dess åtaganden. Planen ska också innehålla förslag till tidsramar för genomförandet. Om en undertecknare redan har en handlingsplan för jämställdhet, ska planen ses över för att säkerställa att den omfattar de relevanta frågor som tas upp i denna deklARATION, inklusive dem i artiklarna 31–39 som tillkom 2022.
- (3) Varje undertecknare ska samråda brett med relevanta intressenter innan handlingsplanen för jämställdhet antas och ska sedan ge bred spridning åt planen när den har antagits. Undertecknaren ska också regelbundet offentliggöra lägesrapporter om hur genomförandet fortskrider.
- (4) Varje undertecknare ska vid behov revidera sin handlingsplan för jämställdhet och upprätta en ny plan för varje efterföljande period.
- (5) Varje undertecknare förbinder sig i princip att bidra till övervakningen av hur deklARATIONENS genomförande fortskrider genom att dels samarbeta inom ramen för ett utvärderingssystem som använder de indikatorer som utvecklats i detta syfte¹², dels främja ömsesidigt lärande bland kommuner och regioner runt om i Europa vad gäller effektiva metoder för att uppnå ökad jämställdhet inom sina områden. Undertecknarna ska för detta ändamål göra sina handlingsplaner för jämställdhet och annat relevant offentligt material tillgängliga.
- (6) Varje undertecknare ska informera CEMR om att deklARATIONEN har undertecknats, med uppgift om tidpunkt, samt ange en kontaktpunkt för framtida samarbete rörande deklARATIONEN och dess genomförande.

¹² <https://bit.ly/IndicatorToolEN>

DEL III

Demokratiskt ansvar

Artikel 1 – Politiskt åtagande

- (1) Undertecknaren erkänner att jämställdhet mellan kvinnor och män är en nödvändig förutsättning för demokrati och att ett demokratiskt samhälle inte har råd att avvara den mångfald av färdigheter, kunskaper, erfarenheter och kreativitet som kvinnor har. Därför ska undertecknaren se till att kvinnor med olika bakgrund och ålder deltar, är representerade och medverkar på alla nivåer i den politiska och offentliga beslutsprocessen.
- (2) Undertecknaren, såsom demokratiskt valt organ med ansvar för att främja invånarnas och kommunens/regionens välfärd, åtar sig därför att främja och verka för det praktiska genomförandet av denna rättighet inom alla sina verksamhetsområden – utifrån att det är en integrerad del av rollen som demokratisk ledare på lokal och regional nivå, utförare och beställare av tjänster, ansvarig för planering och styrning och som arbetsgivare.

Politisk roll

Artikel 2 – Politisk representation

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att rösta, att kandidera i allmänna val och att inneha förtroendeuppdrag.
- (2) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns lika rätt att medverka vid utformningen och genomförandet av politiska åtgärder, inneha offentliga uppdrag och utöva alla offentliga funktioner på alla politiska nivåer.
- (3) Undertecknaren erkänner principen om en jämn könsfördelning i alla folkvalda och offentliga beslutande organ.
- (4) Undertecknaren åtar sig att vidta alla rimliga åtgärder för att upprätthålla ovannämnda rättigheter och principer, inklusive att:
  - uppmuntra kvinnor att registrera sig i röstlängden, utöva sin rösträtt och kandidera till offentliga uppdrag
  - uppmuntra politiska partier och grupper att anta och genomföra principen om en jämn fördelning av kvinnor och män
  - i detta syfte uppmuntra politiska partier och grupper att vidta alla lagliga åtgärder, inklusive att där det är lämpligt införa kvotering, för att öka antalet kvinnor som utses till kandidater och har möjlighet att bli valda
  - självreglera sina rutiner och uppförandekoder för att säkerställa att potentiella kandidater och förtroendevalda inte avskräcks av oönskade beteenden och språkbruk eller av trakasserier

- vidta åtgärder för att göra det möjligt för förtroendevalda att förena privatliv, yrkesliv och offentliga uppdrag, till exempel genom att se till att tidsscheman, arbetsformer och tillgången till anhörigvård möjliggör för alla förtroendevalda att delta fullt ut.

(5) Undertecknaren förbinder sig att främja och tillämpa principen om jämn könsfördelning i sina egna beslutande och rådgivande organ och i samband med utnämningar till befattningar i externa organ.

I arbetet med att skapa en jämn fördelning av kvinnor och män ska undertecknaren dock tillämpa ovanstående på ett sätt som inte är mindre gynnsamt för det underrepresenterade könet än den befintliga könsfördelningen.

(6) Vidare åtar sig undertecknaren att se till att ingen offentlig eller politisk befattning, oavsett om den besätts genom utnämning eller val, vare sig i princip eller i praktiken, är förbehållen eller anses vara vikt åt det ena könet på grund av stereotypa uppfattningar.

Artikel 3 – Deltagande i politik och samhällsliv

(1) Undertecknaren instämmer i att medborgarnas rätt att delta i offentliga angelägenheter är en grundläggande demokratisk princip och att kvinnor och män har rätt att delta på lika villkor i sin kommuns/regions styrning och offentliga liv.

(2) Vad gäller olika tillgängliga former för allmänhetens deltagande i lokala samhällsfrågor, såsom rådgivande kommittéer, stadsdelsråd, e-deltagande eller offentliga samråd i planärenden, förbinder sig undertecknaren att se till att dessa i praktiken ger kvinnor och män möjlighet att delta på lika villkor.

I de fall då de befintliga formerna för deltagande inte medger att kvinnor och män deltar på lika villkor, åtar sig undertecknaren att utveckla och pröva nya metoder.

(3) Undertecknaren förbinder sig att främja ett aktivt deltagande av kvinnor och män från alla delar av lokalsamhället, särskilt från minoritetsgrupper som annars kanske skulle stå utanför, i kommunens/regionens politik och samhällsliv.

Artikel 4 – Offentligt åtagande för jämställdhet

(1) Undertecknaren ska, som demokratiskt vald ledare och representant för kommunen/regionen och dess invånare, ta formell ställning för principen om jämställdhet på lokal och regional nivå och ska i det sammanhanget:

- tillkännage att denna deklaration har undertecknats efter att ha debatterats och antagits av kommunens/regionens högsta beslutande organ
- lova att fullgöra sina åtaganden enligt denna deklaration och regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet fortskrider, om lämpligt med hjälp av deklarationens verktygslåda med indikatorer som utvecklats i detta syfte
- lova att undertecknaren och dess folkvalda representanter ska iaktta och upprätthålla höga krav på uppförande beträffande jämställdhet.

(2) Undertecknaren ska använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner, liksom privata organisationer och civilsamhället, att vidta åtgärder som säkerställer rätten till jämställdhet i praktiken.

Artikel 5 – Arbeta med samarbetsparter för att främja jämställdhet

(1) Undertecknaren förbinder sig att samarbeta med alla sina samarbetsparter – såväl organisationer inom den offentliga och privata sektorn, särskilt arbetsmarknadsparter, som civilsamhällesorganisationer, inklusive kvinnoorganisationer, och andra politiska nivåer – för att främja ökad jämställdhet på alla områden inom kommunen/regionen.

(2) Undertecknaren ska, när det gäller utveckling och översyn av kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och andra viktiga frågor som rör jämställdhet, samråda med sina samarbetsorganisationer, inklusive arbetsmarknadens parter.

Artikel 6 – Bekämpa stereotyper

- (1) Undertecknaren förbinder sig att bekämpa och i möjligaste mån förhindra fördomar, beteenden och användningen av språkbruk och bilder som har sin grund i föreställningar om att det ena eller andra könet är överlägset eller underlägset eller i stereotypa könsroller.
- (2) I detta syfte ska undertecknaren se till att den egna interna och externa kommunikationen till fullo överensstämmer med detta åtagande och att den främjar positiva exempel och bilder av kvinnor och män.
- (3) Undertecknaren ska också, genom utbildning och på andra sätt, stödja sin personal i att identifiera och motverka omedvetna fördomar, könsstereotypa attityder och beteenden. Även uppförandekoder ska tas fram i detta avseende.
- (4) Undertecknaren ska genomföra aktiviteter och kampanjer för att öka medvetenheten om den manliga inverkan som stereotypa könsnormer kan ha på förverkligandet av jämställdhet.

Artikel 7 – God förvaltning och samråd

- (1) Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns rätt att få sina ärenden hanterade lika, opartiskt, rättvist och inom skälig tid, inbegripet
  - rätten att bli hörd innan enskilt beslut som kan gå dem emot fattas
  - myndighetens skyldighet att motivera sina beslut
  - rätten att ta del av relevant information om frågor som berör dem.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kvaliteten i besluten inom alla kommunens/regionens ansvarsområden sannolikt förbättras om alla berörda parter ges tillfälle att på ett tidigt stadium delta i samråd och att det är väsentligt att kvinnor och män har såväl lika tillgång till relevant information som lika möjligheter att respondera.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att vidta följande åtgärder om så är påkallat:
  - se till att alla system för att tillhandahålla information beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män, inklusive varierande tillgång till informations- och kommunikationsteknik
  - i samband med samråd se till att de som annars skulle ha sämst förutsättningar att framföra sina synpunkter kan delta på lika villkor i samrådsprocessen, inklusive genom att vidta tillåtna aktiva åtgärder för att uppnå detta
  - genomföra särskilda samråd för kvinnor där så är lämpligt.

Allmänt ramverk för jämställdhet

Artikel 8 – Allmänt åtagande

- (1) Undertecknaren ska inom alla sina ansvarsområden erkänna, respektera och främja de rättigheter och principer som rör jämställdhet mellan kvinnor och män i all deras mångfald och bekämpa könsdiskriminering och hinder för jämställdhet.
- (2) Åtagandena enligt denna deklaration är tillämpliga endast i den utsträckning som de helt eller delvis faller inom ramen för undertecknarens lagliga befogenheter.

Artikel 9 – Jämställdhetsanalyser

- (1) Undertecknaren förbinder sig att inom vart och ett av sina ansvarsområden låta göra jämställdhetsanalyser i enlighet med denna artikel.
- (2) I detta syfte förbinder sig undertecknaren att i enlighet med de egna prioriteringarna, resurserna och tidsramarna upprätta ett program för genomförandet av dessa jämställdhetsanalyser, som ska införlivas med eller beaktas i handlingsplanen för jämställdhet.
- (3) Jämställdhetsanalyserna ska, där det är tillämpligt, omfatta följande steg:
  - en översyn av gällande policys, rutiner, praxis, mönster och omfattning vad gäller användning i syfte att bedöma om dessa uppvisar tecken på diskriminering eller orättvisa, om de grundar sig på könsstereotyper och om de i tillräcklig utsträckning beaktar behoven hos olika grupper av kvinnor och män
  - en översyn av tilldelningen av resurser, såväl finansiella som andra, för ovannämnda ändamål
  - identifiera prioriterade områden och, där så behövs, mål för att ta itu med de frågor som synliggjorts vid översynen och åstadkomma märkbara förbättringar i tillhandahållandet av tjänster
  - på ett tidigt stadium göra en konsekvensanalys av alla viktigare förslag till nya eller ändrade policys, rutiner och fördelning av resurser för att bedöma deras potentiella konsekvenser för kvinnor och män och ta beslut i ljuset av denna analys

- ta hänsyn till behoven och intressena hos dem som är utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande.

Artikel 10 – Multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande

- (1) Undertecknaren är medveten om att diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller annan övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning är förbjuden.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att många kvinnor och män trots detta förbud utsätts för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, inklusive socioekonomiskt missgynnande, vilket har en direkt inverkan på deras möjligheter att utöva övriga rättigheter som tas upp i denna deklaration.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäligen åtgärder, inom ramen för sin behörighet, för att bekämpa följderna av multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande, nämligen att:
  - se till att multipel och intersektionell diskriminering och missgynnande uppmärksammas i kommunens/regionens handlingsplan för jämställdhet och jämställdhetsanalyser
  - se till att frågor som har sin grund i multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande beaktas när åtgärder vidtas med anledning av andra artiklar i denna deklaration
  - genomföra informationskampanjer för att bekämpa stereotyper och främja likabehandling av kvinnor och män som kan vara utsatta för multipel och intersektionell diskriminering eller missgynnande
  - vidta särskilda åtgärder för att tillgodose migrerade kvinnors och mäns särskilda behov.

Rollen som arbetsgivare

Artikel 11 – Jämställdhet på arbetsplatsen

- (1) I sin roll som arbetsgivare erkänner undertecknaren rätten till jämställdhet när det gäller alla anställningsförhållanden, inklusive arbetsorganisation och arbetsförhållanden.
- (2) Undertecknaren erkänner rätten att förena yrkesarbete med samhälls- och privatliv och rätten till värdighet och säkerhet på arbetsplatsen.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta alla skäliga åtgärder, inklusive aktiva åtgärder inom ramen för sina lagliga befogenheter, till stöd för ovan nämnda rättigheter.
- (4) Möjliga åtgärder som avses i punkt 3 omfattar följande:
- (a) Översyn av relevanta policys och rutiner som gäller för anställning inom organisationen och att inom en rimlig tidsperiod utveckla och genomföra arbetsgivar delen i organisationens handlingsplan för jämställdhet i syfte att åtgärda brister i jämställdheten med avseende på bland annat:
    - lika lön, inklusive lika lön för likvärdigt arbete
    - bestämmelser för översyn av löner, löneförmåner, lönesystem och pensioner
    - åtgärder för att säkerställa ett rättvist, tydligt och öppet system för befordran och karriärutveckling
    - åtgärder för att säkerställa en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer och särskilt uppmärksamma eventuella obalanser på högre chefsnivåer
    - åtgärder för att komma till rätta med könssegrering i arbetslivet och uppmuntra de anställda att pröva på otraditionella yrken
    - åtgärder för att säkerställa rättvisa och icke-diskriminerande rekryteringsprocesser
    - åtgärder för att säkerställa skäliga, hälsosamma och säkra arbetsförhållanden.
  - (b) Rutiner för samråd med de anställda och deras fackföreningar som säkerställer en jämn fördelning av kvinnor och män i varje samråds- eller förhandlingsorgan.
  - (c) Tydligt ställningstagande mot alla former av övergrepp, sexuella trakasserier eller våld på arbetsplatsen – inklusive online vid distansarbete – genom att entydigt klargöra att ett sådant beteende är oacceptabelt, liksom att öka medvetenheten, stödja dem som utsatts samt införa och tillämpa klara och tydliga policys
  - (d) Sträva efter att ha medarbetare som på alla nivåer i organisationen speglar den sociala, ekonomiska och kulturella mångfalden bland kommunens/regionens invånare
  - (e) Stödja möjligheten att förena yrkesarbete, samhälls- och privatliv genom att:
    - införa policys som, när så är möjligt, medger anpassning av de anställdas arbetstider och stöd till anställda med omsorgsansvar
    - uppmuntra män att nyttja sin rätt till ledighet för vård av anhöriga, inklusive föräldraledighet.

Offentlig upphandling av varor och tjänster

Artikel 12 – Offentlig upphandling av varor och tjänster

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar att strategiskt främja jämställdhet när den fullgör sina uppgifter och skyldigheter i samband med offentlig upphandling av varor och tjänster, inklusive kontrakt avseende varuleveranser, tillhandahållande av tjänster eller byggentreprenader.
- (2) Undertecknaren är medveten om att detta ansvar är särskilt viktigt när tillhandahållandet av en betydelsefull tjänst till allmänheten, som undertecknaren enligt lag är ansvarig för, läggs ut på entreprenad till en annan juridisk person. I sådana fall ska undertecknaren se till att entreprenören som tilldelas kontraktet (oavsett ägandeform) accepterar samma ansvar att säkerställa eller främja jämställdhet som undertecknaren skulle ha haft om kommunen/regionen själv hade tillhandahållit tjänsten.
- (3) Undertecknaren förbinder sig också, där så anses lämpligt, att genomföra följande åtgärder:
  - (a) innan kommunen/regionen ingår viktigare avtal, beakta konsekvenserna för jämställdheten och de framtida möjligheterna att främja jämställdhet i enlighet med gällande rätt
  - (b) se till att de jämställdhetsmål som uppställts för det blivande avtalet skrivs in i avtalets specifikationer
  - (c) se till att det kommande avtalets villkor även beaktar och avspeglar dessa mål
  - (d) använda de befogenheter som ges i EU:s lagstiftning om offentlig upphandling¹³ att ställa prestationsvillkor med avseende på sociala hänsyn
  - (e) se till att de medarbetare eller rådgivare som har ansvar för offentlig upphandling och tilldelning av kontrakt får all relevant information, bland annat genom utbildning om jämställd offentlig upphandling och om jämställdhetsdimensionen i deras arbete
  - (f) se till att huvudavtalets villkor omfattar krav på underleverantörer att uppfylla alla tillämpliga skyldigheter att främja jämställdhet.

¹³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG

Rollen som tillhandahållare av tjänster

Artikel 13 – Utbildning och livslångt lärande

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till utbildning och erkänner också allas rätt att ha tillgång till yrkesutbildning och vidareutbildning. Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som formell och informell utbildning spelar i livets olika skeden för att åstadkomma jämlika möjligheter, förmedla nödvändiga kunskaper och färdigheter för både livet och arbetslivet och öppna för nya möjligheter till karriär- och yrkesutveckling.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att inom sina ansvarsområden säkra eller främja lika tillgång till utbildning, yrkesutbildning och vidareutbildning för olika grupper av kvinnor och män i alla åldrar.
- (3) Undertecknaren är medveten om nödvändigheten av att avskaffa stereotypa uppfattningar om kvinnors och mäns roller i alla former av utbildning. För att åstadkomma det, åtar sig undertecknaren att, på lämpligt sätt och inom ramen för sina befogenheter och ansvar, genomföra eller främja följande åtgärder:
  - översyn av läromedel, läroplaner för skolan och andra utbildningsprogram och undervisningsmetoder för att försäkra sig om att de motverkar könsstereotypa attityder och beteenden
  - genomföra särskilda insatser för att uppmuntra icke-traditionella karriärval
  - i undervisningen i samhällsorienterande ämnen ta med moment som betonar vikten av att kvinnor och män deltar i den demokratiska processen på lika villkor.
- (4) Undertecknaren är medveten om att personalen i skolan och andra utbildningsinrättningar utgör tidiga och påverkande förebilder för barn och ungdomar. Undertecknaren förbinder sig därför att främja en jämn fördelning av kvinnor och män på alla nivåer i skolans ledning och förvaltning.

Artikel 14 – Hälsa

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt till god fysisk och psykisk hälsa och slår fast att tillgång till hälso- och sjukvård, medicinsk behandling och förebyggande hälsovård av hög kvalitet för kvinnor och män i all deras mångfald är en förutsättning för förverkligandet av denna rättighet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården, i sin strävan att säkerställa lika möjligheter för kvinnor och män till en god hälsa, inte kan förbise deras olika behov. Undertecknaren är också medveten om att dessa skillnader inte endast beror på biologiska skillnader, utan också på skillnader i levnads- och arbetsförhållanden och på könsstereotypa uppfattningar och antaganden.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att vidta skäligen åtgärder, inom ramen för sina befogenheter och ansvarsområden, för att främja och säkerställa bästa möjliga hälsa för alla invånare. I detta syfte åtar sig undertecknaren att på lämpligt sätt genomföra eller verka för följande åtgärder:
  - tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster
  - se till att det i samband med hälsofrämjande aktiviteter, inklusive sådana som handlar om sunda matvanor och betydelsen av motion, tas hänsyn till att kvinnors och mäns behov och attityder kan vara olika
  - se till att hälso- och sjukvårdspersonalen, inklusive de som arbetar med hälsofrämjande, är medvetna om hur kön kan påverka hälso- och sjukvården och förstår att kvinnor och män kan uppleva denna vård på olika sätt
  - se till att kvinnor och män har tillgång till evidensbaserad och vetenskapligt grundad hälsoinformation.

Artikel 15 – Social omsorg och sociala tjänster

- (1) Undertecknaren instämmer i att alla har rätt till grundläggande socialt stöd och omsorg och vid behov möjlighet till sociala insatser.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika behov som kan bero på skillnader i deras sociala och ekonomiska förhållanden – och andra faktorer – liksom erfarenheter av intersektionell diskriminering och ojämlikhet. För att säkerställa att kvinnor och män har lika tillgång till social omsorg och socialtjänst kommer undertecknaren därför att vidta alla skäligen åtgärder för att
  - tillämpa ett intersektionellt jämställdhetsperspektiv i planering (inklusive datainsamling), finansiering och tillhandahållande av social omsorg och sociala insatser
  - se till att de som arbetar med social omsorg och sociala insatser är medvetna om och förstår hur kön kan påverka dessa insatser och tar hänsyn till de olika erfarenheter som kvinnor och män kan ha av dessa.

Artikel 16 – Barnomsorg

- (1) Undertecknaren är medveten om den avgörande roll som tillgång till barnomsorg av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, för alla föräldrar och vårdnadshavare oavsett deras ekonomiska situation, spelar för att främja verklig jämställdhet mellan kvinnor och män och göra det möjligt för dem att förena arbete med privat och offentligt liv. Undertecknaren sätter också stort värde på det bidrag som sådan barnomsorg ger till det ekonomiska och sociala livet, den lokala samhällsväven och samhället i stort.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att prioritera tillhandahållandet och främjandet av sådan barnomsorg, antingen direkt eller genom andra utförare. Undertecknaren åtar sig också att stimulera andra att tillhandahålla sådan barnomsorg, inklusive att uppmuntra lokala arbetsgivare att tillhandahålla eller stödja barnomsorg.
- (3) Undertecknaren är också medveten om att barnens uppväxt och fostran kräver att ansvaret delas mellan kvinnor och män och samhället som helhet och åtar sig att utmana den könsstereotypa uppfattningen att omvårdnad av barn huvudsakligen är en uppgift eller ansvar för kvinnor.

Artikel 17 – Omvårdnad av andra anhöriga

- (1) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha ansvar för omvårdnad av andra anhöriga än barn och att sådana skyldigheter kan påverka deras möjligheter att delta fullt ut i det ekonomiska och sociala livet.
- (2) Undertecknaren är dessutom medveten om att det i oproportionerlig grad faller på kvinnor att ta detta omvårdnadsansvar, vilket därför utgör ett hinder för jämställdhet.
- (3) Undertecknaren åtar sig att motverka denna ojämställdhet genom att, alltefter omständigheterna, vidta följande åtgärder:
  - prioritera tillhandahållandet och främjandet av tillgänglig anhörigvård av hög kvalitet och till en rimlig kostnad, antingen direkt eller genom andra utförare
  - ge stöd till och främja möjligheterna för dem som upplever social isolering till följd av sitt vård- och omsorgsansvar
  - genomföra informationskampanjer för att motverka den stereotypa uppfattningen att omvårdnad av anhöriga i första hand är ett ansvar för kvinnor.

Artikel 18 – Social inkludering

- (1) Undertecknaren är medveten om att alla har rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning och att kvinnor dessutom i allmänhet löper större risk än män att drabbas av social utslagning på grund av ojämlik tillgång till resurser, varor, tjänster och möjligheter.
- (2) Undertecknaren åtar sig därför att inom ramen för en samordnad strategi vidta åtgärder inom alla sina verksamheter och i samarbete med arbetsmarknadens parter för att:
  - främja faktisk tillgång till arbete, boende, kompetensutveckling, utbildning, kultur, informations- och kommunikationsteknik (IT), sociala insatser och hälso- och sjukvård för alla som drabbats eller riskerar att drabbas av social utslagning eller fattigdom, på såväl landsbygden som i städerna
  - erkänna socialt utsatta kvinnors särskilda behov och situation, med särskild uppmärksamhet på intersektionella aspekter
  - främja integrationen av migranter, såväl kvinnor som män, med beaktande av deras särskilda behov.

Artikel 19 – Bostäder

- (1) Undertecknaren erkänner rätten till bostad och slår fast att tillgång till en bostad av god kvalitet är ett av människans mest grundläggande behov och avgörande för individens och familjens hälsa och välfärd.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har specifika och olika behov vad gäller boende som måste beaktas fullt ut, inklusive följande omständigheter:
  - (a) kvinnor har i regel svårare att få tillgång till inkomster och resurser än män och behöver därför bostäder som bättre motsvarar vad de har råd med
  - (b) i de flesta hushåll med barn och en ensamstående förälder är det kvinnor som är ensam familjeförsörjare, vilket innebär att de har större behov av subventionerat boende eller bostadsbidrag
  - (c) utsatta män är ofta överrepresenterade bland hemlösa personer.
- (3) Undertecknaren åtar sig därför att, i lämplig utsträckning:
  - (a) säkerställa eller verka för allas tillgång till en bra bostad av tillräcklig storlek och standard (inklusive energieffektivitet) i en lämplig livsmiljö med tillgång till grundläggande samhällsservice

- (b) vidta åtgärder för att förebygga hemlöshet och i synnerhet att erbjuda stöd till hemlösa personer utifrån deras behov, utsatthet och principen om icke-diskriminering
- (c) inom ramen för kommunens/regionens befogenheter, medverka till att göra bostadspriserna överkomliga för människor med små resurser.
- (4) Undertecknaren åtar sig också att säkerställa eller verka för kvinnors och mäns lika rätt att hyra, äga eller på annat sätt inneha sin bostad och att i detta syfte använda sina befogenheter och inflytande för att se till att kvinnor har lika tillgång som män till bostadslån och andra former av ekonomiskt stöd och krediter för att skaffa bostad.

Artikel 20 – Kultur, idrott och fritid

- (1) Undertecknaren erkänner allas rätt att delta i kulturlivet och njuta av konsten.
- (2) Undertecknaren erkänner vidare idrottens bidrag till samhällslivet och till förverkligandet av rätten till hälsa enligt artikel 14. Undertecknaren erkänner också att olika grupper av kvinnor och män har rätt till lika tillgång till kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter och anläggningar.
- (3) Undertecknaren är medveten om att kvinnor och män kan ha olika erfarenheter och intressen när det gäller kultur, idrott och fritid och att dessa kan bero på könsbaserade stereotyper, attityder, normer och beteenden och förbinder sig därför att vidta eller främja motåtgärder inklusive, där så är lämpligt:
- se till att idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar och verksamheter tillhandahålls och är tillgängliga på samma villkor för kvinnor och män, flickor och pojkar
  - uppmuntra kvinnor och män, flickor och pojkar att delta på lika villkor i alla typer av idrotts- och kulturaktiviteter, även sådana som traditionellt betraktas som övervägande "kvinnliga" eller "manliga"
  - uppmuntra konstnärer och kultur- och idrottsföreningar att främja kultur- och idrottsaktiviteter som utmanar stereotypa könsroller
  - uppmuntra folkbiblioteken att utmana stereotypa könsroller i såväl sitt utbud av böcker, kataloger och andra material som i sin marknadsföringsverksamhet.

Artikel 21 – Säkerhet och trygghet

- (1) Undertecknaren erkänner alla kvinnors och mäns rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och är medveten om att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor om kvinnor eller män är – eller uppfattar sig vara – utsatta för fara eller otrygga, vare sig i den privata eller den offentliga sfären.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män, delvis på grund av olika förpliktelser eller livsstilar, ofta drabbas olika av bristande trygghet och säkerhet, något som behöver åtgärdas.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att:
  - (a) tillämpa ett könsperspektiv vid analyser av statistik över omfattning och mönster för brottslighet (inklusive allvarliga brott mot individen) som påverkar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet, liksom mäta nivån och karaktären vad gäller rädsla för brott eller andra orsaker till otrygghet
  - (b) utarbeta och genomföra strategier, policys och insatser som ökar kvinnors och mäns trygghet och säkerhet i praktiken, såsom förbättringar i utformningen av den lokala fysiska miljön (till exempel trafikhallplatser, bilparkeringar, gatubelysning) eller utveckling av polisbevakningen och liknande tjänster och att därigenom försöka minska kvinnors och mäns olika men delade upplevelser av bristande trygghet och säkerhet.

Artikel 22 – Könsrelaterat våld

- (a) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld framför allt drabbar kvinnor och flickor, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och utgör en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (b) Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld är ett uttryck för förövarens uppfattning om det ena könets överlägsenhet över det andra, inom ramen för en samhällelig kontext med ojämlika maktförhållanden, rotade i mångåriga sociala konstruktioner.
- (c) Undertecknaren förbinder sig därför att, inom ramen för sina befogenheter, införa och stärka policys och insatser som kan bekämpa könsrelaterat våld genom att
  - inrätta eller stödja särskilda stödstrukturer för våldsutsatta
  - informera allmänheten, på de lokalt vanligast förekommande språken, om den hjälp som finns att få på området
  - se till att personalen har den utbildning som krävs för att identifiera och stödja våldsutsatta
  - se till att det finns en effektiv samordning mellan berörda myndigheter, såsom polisen, hälso- och sjukvården och myndigheter ansvariga för boendefrågor
  - främja informationskampanjer och utbildningsprogram riktade till potentiella och verkliga brottsoffer och/eller förövare.

Artikel 23 – Människohandel

- (1) Undertecknaren är medveten om att brottet människohandel, som framför allt drabbar flickor och kvinnor, utgör ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och en kränkning av människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att införa och stärka policy och insatser för att förebygga människohandel, inklusive att där det är lämpligt genomföra:
  - informations- och medvetandehöjande kampanjer
  - utbildningsprogram för personal som har till uppgift att identifiera och stödja offer för människohandel
  - åtgärder för att motverka efterfrågan
  - lämpliga åtgärder för att stödja offren, inklusive tillgång till hälso- och sjukvård, fullgott och tryggt boende samt språkhjälp.

Planering och hållbar utveckling

Artikel 24 – Hållbar utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att planeringen och utarbetandet av strategier för kommunens/regionens framtid till fullo måste hålla sig till principen om hållbar utveckling, det vill säga en väl avvägd integrering av ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella aspekter, och framför allt behovet av att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren förbinder sig därför att beakta principen om jämställdhet som en grundläggande dimension i all planering och utveckling av strategier för en hållbar utveckling av kommunen/regionen.

Artikel 25 – Stadsplanering och lokal planering

- (1) Undertecknaren är medveten om den betydelse som dess policys avseende fysisk planering, transportsystem, ekonomisk utveckling och markanvändning har för att skapa förutsättningar att förbättra jämställdheten på lokal och regional nivå.
- (2) När sådana policys och planer utformas, beslutas och genomförs, förbinder sig undertecknaren att försäkra sig om att:
  - behovet av att verka för jämställdhet i praktiken i alla delar av det lokala samhällslivet beaktas fullt ut
  - särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män – identifierade genom relevant och nyligen insamlad lokal data, inklusive undertecknarens egna jämställdhetsanalyser – genomgående beaktas vad gäller samsättning, tillgång till service och kulturliv, utbildning och familjeansvar
  - genomtänkta planer av hög kvalitet antas som beaktar särskilda behov hos olika grupper av kvinnor och män.

Artikel 26 – Rörlighet och transporter

- (1) Undertecknaren instämmer i att rörlighet och möjlighet att förflytta sig, liksom trygghet och säkerhet i kollektivtrafiken, är grundläggande förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna utöva många av sina rättigheter, uppgifter och aktiviteter, inklusive tillgång till arbete, utbildning, kultur och grundläggande service. Undertecknaren är också medveten om att en kommuns eller regions hållbarhet och framgång i hög grad är beroende av utvecklingen av en effektiv, hållbar infrastruktur för transporter och kollektivtrafik av hög kvalitet.
- (2) Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män ofta har olika resbehov och att det finns skillnader i vardagliga resmönster och transportslag till följd av olika faktorer såsom inkomst, omsorgsansvar eller arbetstider och att det följaktligen är kvinnor som ofta gör flera delresor med olika syften inom samma huvudresa och därmed utgör majoriteten av kollektivtrafikresenärerna.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att
  - (a) beakta aktuella transportbehov och resvanor hos olika grupper av kvinnor och män, med hänsyn tagen till om de bor i städer eller på landsbygden
  - (b) att se till att den kollektivtrafik som invånarna har tillgång till bidrar till att tillgodose kvinnors och mäns såväl särskilda som gemensamma behov och bidrar till att förverkliga jämställdhet i kommunen/regionen.

(4) Undertecknaren förbinder sig vidare att stödja en successiv förbättring av kollektivtrafiken i kommunen/regionen, inklusive anslutningar mellan olika transportslag, för att tillgodose kvinnors och mäns både särskilda och gemensamma behov av en tillförlitlig, säker och tillgänglig kollektivtrafik till en rimlig kostnad och samtidigt bidra till hållbar utveckling.

Artikel 27 – Ekonomisk utveckling

- (1) Undertecknaren är medveten om att en balanserad och hållbar ekonomisk utveckling är nyckeln till framgång för en kommun/region och att verksamhet och service på detta område kan ha stor betydelse för att främja jämställdhet.
- (2) Undertecknaren är medveten om behovet av att öka omfattningen och kvaliteten i kvinnors sysselsättning och instämmer i att risken för fattigdom till följd av långtidsarbetslöshet eller obetalt arbete är särskilt hög för kvinnor.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att, inom ramen för sina befogenheter och verksamhet med anknytning till ekonomisk utveckling, till fullo beakta behov och intressen hos olika grupper av kvinnor och män och överväga möjligheter att öka jämställdheten, liksom att vidta lämpliga åtgärder i detta syfte. Sådana åtgärder kan utgöras av att:
  - stödja kvinnor som företagare
  - säkerställa att ekonomiskt och andra typer av stöd som ges till företag främjar jämställdhet
  - uppmuntra kvinnor som gör praktik att skaffa sig färdigheter och kvalifikationer för yrken som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa
  - uppmuntra arbetsgivare att rekrytera kvinnor som lärlingar och praktikanter genom att se bortom könsstereotypa föreställningar vid bedömning av färdigheter, kvalifikationer och befattningar som traditionellt har ansetts som "manliga" och vice versa.

Artikel 28 – Miljö

- (1) Undertecknaren är medveten om sitt ansvar för att åstadkomma en hög skyddsnivå och förbättring av miljö-kvaliteten i kommunen/regionen, framför allt genom policys avseende avfall, buller, luftkvalitet, biologisk mångfald och klimatförändringarnas effekter. Vidare erkänner undertecknaren kvinnors och mäns lika rätt att dra nytta av kommunens/regionens service och policys på miljöområdet.
- (2) Undertecknaren är medveten om att kvinnors och mäns livsstilar i många fall skiljer sig åt och att kvinnors och mäns användning av lokal service och allmänna eller öppna platser kan se olika ut, vilket leder till att de drabbas av olika miljöproblem.
- (3) Undertecknaren förbinder sig därför att, vid utformningen av policys och service på miljöområdet, fullt ut ta samma hänsyn till såväl kvinnors som mäns specifika behov och livsstilar, liksom till principen om solidaritet mellan generationerna.

Rollen som ansvarig för tillsyn och reglering

Artikel 29 – Kommunen/regionen som tillsynsmyndighet och reglerande instans

- (1) Vid utförandet av sina uppgifter och funktioner som tillsynsmyndighet och reglerande instans för sådana verksamhetsområden som faller inom kommunen/regionens befogenheter, erkänner undertecknaren den viktiga roll som en effektiv tillsyn och konsumentskydd spelar för att tillförsäkra invånarna säkerhet och välbefinnande och att kvinnor och män kan påverkas olika av de regleringar som görs.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i utarbetandet av föreskrifter beakta de specifika behov, intressen och förutsättningar som olika grupper av kvinnor och män har.

Vänortssamarbete och internationellt samarbete

Artikel 30 – Jämställdhet inom decentraliserat samarbete

- (1) Undertecknaren instämmer i värdet av kommunalt samarbete, vänortssamarbete och decentraliserat samarbete såsom det bedrivs av europeiska och internationella kommuner och regioner i arbetet för hållbar utveckling, genom att föra medborgarna närmare varandra och främja ömsesidigt lärande och förståelse över nationsgränser.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att i sitt vänortssamarbete och decentraliserade samarbete:
- involvera kvinnor och män med olika bakgrund i dessa aktiviteter på lika villkor
  - använda sitt vänortssamarbete och sina europeiska och internationella partnerskap som en plattform för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande i frågor som rör jämställdhet
  - integrera ett jämställdhetsperspektiv i sitt decentraliserade samarbete.

TILLÄGG AV NYA ARTIKLAR

Förord

Under de femton år som har gått sedan deklarationen först publicerades, har stora skiften skett i hur vi interagerar, styr, förflyttar oss, arbetar och tillbringar vår fritid. Vi blir alltmer medvetna om hur skör vår planet är och de snabbt ökande och otaliga utmaningar som ansvarsfullt måste hanteras på alla politiska nivåer, av institutioner och civilsamhället – utmaningar som inte kan bemästras på ett hållbart sätt utan att hänsyn tas till jämställdheten och hur den påverkas.

Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå är resultatet av många års erfarenhet, sakkunskap och förhandling. Då tanken är att deklarationen ska vara ett stabilt och varaktigt dokument, vill CEMR och dess medlemsorganisationer genom dessa nya artiklar erbjuda europeiska kommuner och regioner ytterligare vägledning vid tillämpningen av den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå för att åstadkomma ökad jämställdhet för sin befolkning.

De senaste årens kriser, såsom covid-19-pandemin och kriget i Ukraina, pekar på behovet av en välfungerande civil beredskap och krishantering med ett integrerat jämställdhetsperspektiv. Vi ser i allt högre grad att framstegen inom IT och digitalisering inte är könsneutrala. Det är viktigt att vara medveten om hur kvinnors och mäns identiteter, behov och prioriteringar integreras i nya verktyg och processer om dessa ska öka jämställdheten och inte vidmakthålla fördomar och ojämlikhet som har bestått i våra samhällen i hundratals år.

För att skapa ett samhälle byggt på jämställdhet, är det avgörande att kommuner och regioner fullt ut förstår vad jämställdhet innebär i det dagliga arbetet och vidtar åtgärder för att utmana ojämställdhet och diskriminerande normer

och praktiker, inte bara i sina riktlinjer och processer utan också i sina organisationer. Vidare är det avgörande att pojkar och män engageras i denna process både som förändringsaktörer och som gynnade av jämställdhetsarbetet.

Deklarationen är, inbegripet de nya artiklarna, avsedd att omfatta alla människor som drabbas av konsekvenserna av de traditionella könsnormer som strukturerar våra samhällen och formar våra uppfattningar. Våra samhällen består av människor med olika och vitt skilda identiteter. Deklarationen är ett uttryck för kommuners och regioners önskan att arbeta mot det gemensamma målet att uppnå jämställdhet i samhället, vilket är av betydelse för och berör alla invånare.

De nya artiklarna i den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå har utarbetats av de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) och dess medlemsorganisationer i samarbete med CEMR:s expertgrupp i jämställdhetsfrågor och CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*). De antogs formellt av CEMR:s Policy Committee den 6 december 2022, vilket därmed utgör datum för deras ikraftträdande.

Nuvarande undertecknare av deklarationen inbjuds att ansluta sig till och ratificera de nya artiklarna och införliva dessa nya åtaganden i arbetet med att genomföra den europeiska deklarationen för jämställdhet. Från och med 2023 förbinder sig nya undertecknare både till den ursprungliga deklarationen och till 2022 års tillägg.

Kommunernas och regionernas förutsättningar varierar utifrån deras nationella förhållanden och vitt skilda befogen-

heter och ansvarsområden. Undertecknare kan därför, utifrån tillgänglig kapacitet och resurser, fastställa prioriterade områden i varje handlingsplan.

Nya artiklar

De nya artiklarna fokuserar på teman och utmaningar som antingen inte fanns för femton år sedan eller som har utvecklats väsentligt och idag har stor påverkan på jämställdheten.

De nya artiklarna som läggs till i deklARATIONEN omfattar **nio övergripande sakområden** som kommuner och regioner måste beakta i sitt jämställdhetsarbete:

1. För det första är det avgörande att alla ömsesidigt stödjande grundpelare i **hållbar utveckling** omfattas: social jämlikhet, ekonomisk tillväxt och miljöskydd.
2. Trots de nya möjligheter till lärande, kontakter mellan människor och deltagande i aktiviteter som onlinevärlden erbjuder, medför den särskilda utmaningar för flickor och kvinnor – i synnerhet i form av trakasserier och **cybervåld**.
3. Våld och övergrepp riktade mot **kvinnor som är förtroendevalda, offentliga personer och personal** innebär ett stort hot mot det demokratiska samhällsstyret.
4. **Intersektionalitet** är ett begrepp och en ansats som kommuner och regioner kan använda för att öka delaktigheten, särskilt för flickor och kvinnor som utsätts för multipel och intersektionell diskriminering.
5. Modern digital teknik har möjliggjort större **flexibilitet i arbetslivet** för många yrkesgrupper. Många människor, men långt ifrån alla, kan nu arbeta hemifrån i större utsträckning, vilket medför såväl möjligheter som risker för jämställdheten.
6. **Digital delaktighet** för alla flickor och kvinnor är väsentlig för att samhället ska utvecklas i en riktning som skapar en bättre framtid för alla. Framstegen inom IT och digitalisering har dock inte varit könsneutrala. Det är därför avgörande att utveckla och använda nya verktyg och processer som främjar, inte underminerar, jämställdheten.
7. Flickor och kvinnor kan bara leva, leda och utvecklas fritt och jämlikt när deras **rättigheter till sexuell och reproduktiv hälsa** upprätthålls.
8. **Klimatförändringarna** är en förstärkande faktor som ökar sociala, politiska och ekonomiska spänningar och i oproportionerlig utsträckning påverkar flickor och kvinnor.
9. Jämställdhet och aktiv delaktighet för flickor och kvinnor kan inte läggas åt sidan i tider av kris, utan måste ses som en effektiv del i en framgångsrik **civil beredskap och krishantering**.

Artikel 31 – Hållbar utveckling för en hållbar framtid

- (1) Undertecknaren instämmer i att jämställdhet är en drivkraft för hållbar utveckling i alla dess sammanlänkade dimensioner, från att utrota fattigdom och hunger och främja välbefinnande och inkluderande tillväxt till att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen och skydda planeten och dess naturresurser.
- (2) Undertecknaren instämmer vidare i att målen i Agenda 2030 för hållbar utveckling och hållbarhetsagendan för tiden efter 2030 är globala, medan genomförandet är lokalt. Alla 17 hållbarhetsmål innehåller målsättningar som direkt rör kommuners och regioners ansvarsområden, där jämställdhet genomgående är invävt och utgör en förutsättning för att förverkliga målen. Undertecknaren bedömer att denna deklarations åtaganden särskilt stämmer överens med mål 5.

Artikel 32 – Cybervåld

- (1) Undertecknaren är medveten om att könsbaserat våld omfattar cybervåld i alla dess former. Cybervåld kan bestå av olika typer av trakasserier, hot, kränkningar av integriteten, sexuella övergrepp och sexuellt utnyttjande, liksom kränkningar som bygger på fördomar eller hatbrott mot sociala grupper, folkgrupper eller enskilda personer. Undertecknaren bekräftar att sådana handlingar drabbar kvinnor och flickor i störst utsträckning.
- (2) För att motverka detta våld förbinder sig undertecknaren, inom ramen för sitt ansvar, att:
  - i egenskap av arbetsgivare vidta åtgärder som förbjuder alla former av övergrepp, trakasserier och våld på arbetsplatsen, inklusive våld som utövas av tredje part och cybervåld
  - vara uppmärksam på att förebygga och sätta stopp för alla typer av trakasserier och våld som uppstår inom kommunens/regionens verksamhet, särskilt i skolan
  - utbilda barn och ungdomar, liksom ge råd till deras föräldrar, om cybervåld, dess könsbaserade aspekter samt hur det kan motverkas och stoppas
  - engagera pojkar och män som förändringsaktörer och gynnade av ökad jämställdhet samt motverka radikaliserings i onlinegrupper som uppmuntrar kvinnohat.

Artikel 33 – Våld mot förtroendevalda kvinnor och personal

- (1) Undertecknaren är instämmer i att onlinehot, fysiska hot och våld mot kvinnor som kandiderar i allmänna val, är förtroendevalda eller innehar andra offentliga befattningar ofta är könsrelaterade och kan hindra kvinnors deltagande i samhällslivet och politiken och därigenom underminera demokratin.
- (2) Undertecknaren är medveten om vikten av att ha en trygg plats för politiskt engagemang. För detta syfte förbinder sig undertecknaren att, inom ramen för kommunens/regionens ansvar, utarbeta processer och stödstrukturer som vägleder och ger stöd till kvinnor som förtroendevalda och anställda att hantera hatpropaganda.
- (3) Undertecknaren förbinder sig att motverka, minska och dämpa våld och trakasserier från tredje part som kommunens/regionens förtroendevalda och anställda kan utsättas för i sin tjänsteutövning och som i synnerhet drabbar kvinnor.

Artikel 34 – Intersektionalitet och mångfald

- (1) Undertecknaren är medveten om att människors identiteter och livserfarenheter inte bara kan adderas, utan korsar varandra och är komplexa.
- (2) Undertecknaren instämmer i behovet av att nå ut till flickor och kvinnor som riskerar att utsättas för multipel och intersektionell diskriminering och inkludera deras röster och erfarenheter vid utveckling, genomförande och uppföljning av policys och program som påverkar dem. Undertecknaren kan i detta syfte införa åtgärder för att:
  - beakta flickors och kvinnors specifika behov skyddade av EU:s lagstiftning¹⁴ och främja deras integration och delaktighet genom att vidta alla skäligen åtgärder, inklusive aktiva åtgärder, inom ramen för kommunens/regionens rättsliga befogenheter
  - uppmuntra att stereotypa könsroller utmanas i utbildningsinsatser och lyfta fram många olika förebilder med skilda bakgrunder, även i folkbibliotekens bokkataloger och andra material liksom i deras marknadsföring.

¹⁴ Artikel 21 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna: "kön, ras, hudfärg, etniskt eller socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, religion eller övertygelse, politisk eller annan åskådning, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning"

Artikel 35 – Flexibla arbetsplatser

- (1) Undertecknaren instämmer i de möjligheter som flexibla arbetsplatser, inklusive distansarbete, kan erbjuda både kvinnor och män vad gäller att underlätta att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv. Undertecknaren är även medveten om de risker och nackdelar som nya arbetssätt kan medföra för kvinnor, däribland försämrad psykisk hälsa, minskade inkomster eller sysselsättning liksom en ökad omsorgsbörda och obetalt hushållsarbete som ofta i oproportionerlig utsträckning faller på kvinnor.
- (2) Undertecknaren förbinder sig att främja flexibla arbetsplatser inom kommunens/regionens verksamheter i syfte att underlätta för både kvinnor och män att förena yrkesliv, samhällsliv och privatliv.
- (3) Undertecknaren förbinder sig, i egenskap av arbetsgivare, att vara uppmärksam på risken att distansarbete ökar mängden obetalt omsorgsarbete för kvinnor.

Artikel 36 – Digitalisering och digital delaktighet

- (1) Undertecknaren instämmer i att nya digitala kommunikationsverktyg har ändrat hur medborgare, myndigheter, privata företag, civilsamhället och andra organisationer kommunicerar, sprider och samlar information. Den digitala tekniken erbjuder stora möjligheter att utveckla och förbättra den kommunala och regionala servicen.
- (2) Undertecknaren instämmer i den viktiga roll som digitalt lärande kan ha för att öka jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män i utbildning, särskilt för att nå dem som ligger efter i sin skolgång. Vidare är undertecknaren medveten om att kvinnor kan påverkas negativt av de könsskillnader som finns vad gäller tillgång till och användning av online- och digitalteknik, liksom i teknisk utveckling och styrning. Kommunen/regionen förbinder sig därför att stödja kvinnors och flickors tillgång till digitalt lärande genom att främja jämställd digital undervisning och utbildning samt genom att stödja flickors och kvinnors deltagande i naturvetenskaplig, teknisk och matematisk utbildning och utveckling av deras digitala färdigheter.

Artikel 37 – Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

- (1) Kommuner och regioner spelar en viktig roll för att främja och trygga invånarnas sexuella och reproduktiva hälsa. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte, i lämplig form och inom ramen för kommunens/regionens befogenheter och ansvarsområden, vidta eller främja följande åtgärder:
  - (a) främja och uppmuntra program som riktar sig till flickor, pojkar, kvinnor och män i all deras mångfald och erbjuder en bred sexualundervisning, där frågor såsom sociala normer och stigma och diskriminering som omger menstruation tas upp, i syfte att skapa en större förståelse liksom ökat skydd och främjande av flickors och kvinnors hälsa, välbefinnande och värdighet.
  - (b) beakta behoven hos kvinnor och flickor som tillhör utsatta grupper och säkerställa att de har lika tillgång till hälso- och sjukvård, vilket utgör en integrerad del av deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.
- (2) Undertecknaren instämmer i att jämlik hälsa innefattar rätten till reproduktiv och sexuell hälsa, och är medveten om orsakerna till och konsekvenserna av att de kränks.
- (3) Undertecknaren erkänner kvinnors rätt att ha kontroll och bestämma fritt över det som rör deras sexualitet, inbegripet familjeplanering, preventivmedel, säkra och lagliga aborter samt mödra- och förlossningsvård.

Artikel 38 – Klimatförändringar och rätten till en hälsosam miljö

- (1) Global uppvärmning, minskad biologisk mångfald och föroreningar utgör alla allvarliga hot mot åtnjutandet av grundläggande mänskliga rättigheter, inklusive rätten till liv, hälsa och familj. Undertecknaren erkänner rätten till en hälsosam miljö som en grundläggande mänsklig rättighet, där kvinnors och flickors behov måste beaktas.
- (2) Undertecknaren bekräftar att kommuner och regioner har en avgörande roll i att bekämpa miljö- och klimatmässiga utmaningar, särskilt i urbana områden, med utgångspunkt i principer om mänskliga rättigheter och jämställdhet. Undertecknaren åtar sig därför att
  - öka medvetenheten om behovet av att integrera åtgärder mot klimatförändringar i det lokala beslutsfattandet och anta hållbara utvecklingsmodeller som beaktar jämställdhet
  - inkludera kvinnors perspektiv och erfarenheter vid utformningen och genomförandet av miljöpolitik och miljöplaner, med målet att uppnå en jämn könsfördelning i deltagandet i policyutvecklingens alla faser och processer.

Artikel 39 – Krishantering och civil beredskap

- (1) Undertecknaren instämmer i att kriser och deras orsaker är mångbottnade och sammanlänkade och ofta påverkar kvinnor och män olika.
- (2) Undertecknaren instämmer i att kommuner och regioner i krissituationer kan spela en nyckelroll för att identifiera lokala prioriteringar liksom behoven hos olika grupper av kvinnor och män, flickor och pojkar.
- (3) Undertecknaren förstår behovet av att säkerställa fullgod representation och medverkan av kvinnor i hanteringen av kriser och i uppbyggnaden av civil beredskap, med sikte på att utforma och genomföra jämställdhetsintegrerade åtgärder och återhämtningsstrategier och samtidigt bygga motståndskraft inför framtida kriser och chocker.
- (4) Undertecknaren förbinder sig att inom både beredskapsplanering och krishantering:
  - stärka kvinnors deltagande i politik, offentliga institutioner och ledande positioner för att säkerställa en jämställd krisberedskap och krishantering
  - stödja det lokala civilsamhället, som spelar en nyckelroll vad gäller att synliggöra jämställdhetsperspektivet i kriser och att övervaka och stödja tillhållandet av social trygghet och service
  - förstärka insamlingen av köns- och åldersuppdelad data, statistik och resultat som underbygger analyser av hur könen kan påverkas olika, i syfte att effektivt motverka könsrelaterade konsekvenser av nödsituationer och för att förbättra krishanteringen.
- (5) Undertecknaren förbinder sig att vidta särskilda åtgärder för att skydda kvinnor och flickor mot könsbaserat våld, särskilt våldtäkt och andra former av sexuella övergrepp, vid väpnade konflikter.

MEDVERKANDE

Uppdateringen 2022 av den befintliga deklARATIONEN utfördes under ledning av Silvia Baraldi, ordförande för CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) 2021–2022, med bidrag från:

- Medlemmar i CEMR:s expertgrupp för jämställdhetsfrågor
  - Medlemmar i CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*)
  - CEMR:s sekretariat: Jaimie Just, Oriane Loquet, Marlène Siméon, Beatrice Tommasi, Pierre Vander Auwera
  - Manusgranskare: Penny Yim-Barbieri
  - Grafisk design: Paf! Design
  - Översättning: Eurideas, PoliLingua, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Den ursprungliga deklARATIONSTEXTEN från 2006 skrevs av Sandra Ceciarini och Jeremy Smith, med stöd och synpunkter från CEMR:s medlemsorganisationer och samarbetsparter:
- Kommunförbundet i Bulgarien (NAMRB)
  - Kommunförbundet i Cypern (UCM)
  - Förbundet för städer och kommuner i Tjeckien (SMO ČR)
  - Finlands kommunförbund
  - Franska sektionen av CEMR (AFCCRE)
  - Tyska sektionen av CEMR (RGRE)
  - Centralförbundet för Greklands kommuner (KEDE)
  - Kommunförbundet i Ungern (TÖOSZ)
  - Italienska sektionen av CEMR (AICCRE)
  - Förbundet för städer och kommuner i Luxemburg (SYVICOL)
  - Polska stadsförbundet (ZMP)
  - Spanska kommun- och provinsförbundet (FEMP)
  - Baskiska kommunförbundet (EUDEL)
  - Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)
  - Wiens stad (Österrike)
  - Staden Saint Jean de la Ruelle (Frankrike)
  - Staden Frankfurt am Main (Tyskland)
  - Cartagena stad (Spanien)
  - Valencia stad (Spanien)
  - *Maison du temps et de la mobilité*, kommunen Belfort-Montbéliard (Frankrike)
  - Ständiga kommittén för lokala och regionala myndigheters partnerskap i Medelhavsområdet (*Standing Committee for the Euro-Mediterranean Partnership of the Local and Regional Authorities* COPPEM)

Om CEMR

De europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation *The Council of European Municipalities and Regions* (CEMR) företräder fler kommuner och regioner i Europa än någon annan organisation. Medlemmarna utgörs av mer än 60 nationella kommun- och regionförbund från 40 europeiska länder. Tillsammans företräder dessa förbund ungefär 100 000 lokala och regionala myndigheter.

CEMR:s målsättningar är två: att påverka europeisk lagstiftning på uppdrag av kommuner och regioner och att tillhandahålla en plattform för utbyte mellan dess medlemsförbund och deras förtroendevalda och experter.

På den internationella arenan fungerar CEMR som europeisk sektion av *United Cities and Local Governments* (UCLG), den världsomspännande organisationen för kommuner och regioner.

www.cemr.eu

Om observatoriet

CEMR sjösatte 2012 *The Observatory of the European Charter for Equality* för att stödja undertecknarna i deras arbete med att genomföra CEMR-deklarationen och främja jämställdhet. Online-plattformen visar upp god praxis och exempel på framgångsrika lokala jämställdhetspolicys och underlättar ömsesidigt lärande bland undertecknarna. Den ger också vägledning till hur man utarbetar en handlingsplan för jämställdhet och innehåller en databas ("Atlas") med kontaktinformation och länkar till undertecknarnas handlingsplaner för jämställdhet.

Observatoriets arbete koordineras av CEMR:s kansli, i samarbete med CEMR:s jämställdhetskommitté (*Standing Committee for Equality*) och en expertgrupp bestående av CEMR:s medlemsorganisationers nationella samordnare/kontaktpersoner.

www.charter-equality.eu

DEN EUROPEISKA DEKLARATIONEN FÖR JÄMSTÄLLDHET MELLAN KVINNOR OCH MÄN PÅ LOKAL OCH REGIONAL NIVÅ

En deklaration som uttrycker europeiska kommuners och regioners åtagande att använda sina befogenheter och partnerskap för att uppnå jämställdhet för sina invånare

Jag, undertecknad, ... (undertecknarens namn)
som innehar ämbetet som .....
i ..... (kommunens/regionens namn)

bekräftar genom min underskrift att ovan nämnda kommun/region formellt har beslutat att ansluta sig till den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, att genomföra dess åtaganden, och att jag är behörig att företräda kommunen/regionen i detta ärende.

Underskrift .....

Datum .....

Jag samtycker till att skicka en undertecknad och ifylld kopia av denna blankett till CEMR, skapare och förvaltare av deklarationen, på följande adress:

The Secretary General
Council of European Municipalities and Regions
Square de Meeûs,
B-1000 Brussels
Belgium
charter@ccre-cemr.org

Local & Regional Europe
L'Europe locale & régionale

BRYSEL

1, Square de Meeûs
B-1000 Bryssel
Belgien
tel. : + 32 2 511 74 77
charter@ccre-cemr.org

cemr.eu
charter-equality.eu

twitter.com/ccrecemr
twitter.com/cemr_equality

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Åsikterna i denna publikation är författarnas egna och de bär ensamma ansvaret för innehållet. Europeiska kommissionen kan inte hållas ansvarig för någon användning som görs av informationen däri.

KS § 57 Lokala ordningsföreskrifter för torghandel

INLEDNING

De nuvarande lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln i Sala kommun antogs den 30 maj 2011, KF § 49. Sedan dess har det skett förändringar både inom kommunens organisation samt hur torghandeln fungerar i dagens samhälle.

För att säkerställa att föreskrifterna är relevanta och effektiva har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret och Näringslivsenheten genomfört en grundlig översyn av dokumentet. Genom omvärldsbevakning och genomgång av anslutande dokument, såsom detaljplaner och taxa, har det framkommit att de nuvarande dokumenten inte är helt samordnade, vilket lett till problem i handläggningen och upplevelsen för både besökare/kunder och tjänstepersoner.

För att åtgärda detta föreslås en uppdatering av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln. Parallellt med detta beslut kommer även Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun att revideras.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna av ordningsföreskrifterna för torghandeln påverkar inte kommunens ekonomi direkt. Förhoppningen är dock att de nya föreskrifterna kommer att leda till en mer effektiv handläggning och en bättre service, vilket kan ha en positiv långsiktig inverkan på Salas ekonomi.

Jäv

Hanna Westman (SBä) och Ulf Westman (SBä) anmäler jäv, lämnar sammanträdet och deltar inte i handläggning eller vid beslut av detta ärende.
Per Palfelt (SD) träder in som tjänstgörande ersättare för Hanna Westman (SBä).

Beslutsunderlag

KS 2026.587 – Missiv

KS 2026.588 – Lokala ordningsföreskrifter för torghandel

Ledningsutskottets beslut § 36, 2026-02-18

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar,
bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna förslag till revidering av Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.588.

Erik Hamrin (M) tilläggsyrkar,
att orden "vid större evenemang, exempelvis marknader" stryks i sista meningen i § 2 i föreskriften.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 57 fortsättning

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot avslag och finner ledningsutskottets förslag bifallet.

Ordföranden ställer Erik Hamrins (M) tilläggsyrkande mot avslag och finner tilläggsyrkandet avslaget.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att godkänna förslag till revidering av Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.588.

Reservation

Erik Hamrin (M), Tomas Bergling (M), Magnus Edman (SD), Henric Eriksson (SD) och Per Palfelt (SD) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) tilläggsyrkande och inkommer med skriftlig reservation;

” Vi reserverar oss mot kommunstyrelsens beslut att avslå vårt ändringsyrkande i denna punkt.

Sala är en handelsstad med mångåriga traditioner av torg- och marknadshandel. Det är en del av stadens identitet och något vi bör värna även när regelverk ses över och moderniseras. Att föreskrifterna för torghandel nu uppdateras är i grunden välkommet, och flera av förändringarna är bra. Men i denna del valde majoriteten tyvärr att behålla en onödig begränsning.

I § 2 beskrivs området som omfattas av föreskrifterna med formuleringen: *”Stora torget i Sala, som begränsas av omkringliggande gator. Intilliggande gågator kan nyttjas med samma regelverk vid större evenemang, exempelvis marknader.”*

Vi menar att den sista delen – ”vid större evenemang, exempelvis marknader” – borde ha strukits.

Formuleringen innebär att gågatorna endast kan omfattas av samma regelverk som torget när det anses röra sig om ett ”större evenemang”. Problemet är att begreppet saknar tydlig definition. Det riskerar att skapa tolkningsdiskussioner, osäkerhet i tillämpningen och onödigt administrativt arbete inför varje tillfälle där frågan uppstår.

I praktiken innebär detta också att mindre arrangemang, tillfälliga satsningar eller enskilda handlare som vill bidra till mer liv i centrum riskerar att fastna i en byråkratisk gråzon där särskilda undantag måste prövas, trots att samma ordningsregler redan finns på plats.

Vi menar att detta är fel väg att gå. Handel – särskilt den inresta – är svår nog att bedriva som det är. Villkoren är tuffa och arbetsdagarna långa. Som kommun borde vi skapa möjligheter, inte begränsningar. I en mindre stad

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 57 fortsättning

som Sala är flexibilitet ofta avgörande för att kunna stödja handel, evenemang och ett levande centrum.

Invändningen att en mer tillåtande skrivning skulle öppna för permanent eller okontrollerad användning av gågatorna är dessutom överdriven. Kommunen behåller fullt inflytande över upplåtelse av offentlig plats, och både ordningslagen, lokala trafikföreskrifter och tillståndsprövning gäller fortsatt. Verktygen för att styra utvecklingen finns redan.

Erfarenheten från många orter visar också att tillfällig handel sällan konkurrerar med etablerade butiker. Tvärtom fungerar den ofta som ett dragplåster. När fler människor söker sig till centrum ökar också kundflödet till den fasta handeln.

Sammanfattningsvis hade vårt förslag skapat större tydlighet, bättre förutsebarhet och rimlig handlingsfrihet – samtidigt som det bättre hade tagit tillvara Salas mångåriga tradition som handelsstad.

Mot denna bakgrund anser vi att ändringsförslaget borde ha bifallits och reserverar oss därför mot beslutet.”

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 36 Revidering av lokala ordningsföreskrifter för torghandel

INLEDNING

De nuvarande lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln i Sala kommun antogs den 30 maj 2011, KF § 49. Sedan dess har det skett förändringar både inom kommunens organisation samt hur torghandeln fungerar i dagens samhälle.

För att säkerställa att föreskrifterna är relevanta och effektiva har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret och Näringslivsenheten genomfört en grundlig översyn av dokumentet. Genom omvärldsbevakning och genomgång av anslutande dokument, såsom detaljplaner och taxa, har det framkommit att de nuvarande dokumenten inte är helt samordnade, vilket lett till problem i handläggningen och upplevelsen för både besökare/kunder och tjänstepersoner.

För att åtgärda detta föreslås en uppdatering av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln. Parallellt med detta beslut kommer även Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun att revideras.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna av ordningsföreskrifterna för torghandeln påverkar inte kommunens ekonomi direkt. Förhoppningen är dock att de nya föreskrifterna kommer att leda till en mer effektiv handläggning och en bättre service, vilket kan ha en positiv långsiktig inverkan på Salas ekonomi.

Jäv

Hanna Westman (SBä) anmäler jäv, lämnar sammanträdet och deltar inte i ärendets behandling och beslut.

Beslutsunderlag

KS 2026.587 – Missiv

KS 2026.588 – Lokala ordningsföreskrifter för torghandel

Ärendet föredras av teknisk chef Roger Lindström och stadsträdgårdsmästare Kristin Hedman.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att godkänna förslag till revidering av Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.588.

Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till Amanda Lindblads (S) yrkande.

Erik Hamrin (M) ändringsyrkar, att orden "vid större evenemang, exempelvis marknader" stryks i sista meningen i § 2.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 36 fortsättning

Anders Wigelsbo (C) yrkar avslag till Erik Hamrins (M) ändringsyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.
Ordföranden ställer Erik Hamrins (M) ändringsyrkande mot avslag och finner ändringsyrkandet avslaget.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att godkänna förslag till revidering av Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.588.

Erik Hamrin (M) och Magnus Edman (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Reservation

Erik Hamrin (M) och Magnus Edman (SD) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) yrkande och inkommer med skriftlig reservation:

” Jag reserverar mig mot beslutet att avslå mitt förslag att stryka formuleringen ”vid större evenemang, exempelvis marknader” i § 2 av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln.

Den aktuella formuleringen innebär att intilliggande gågator endast får nyttjas enligt samma regelverk som torget när det rör sig om större evenemang. Eftersom begreppet ”större evenemang” saknar tydlig definition och riskerar därför att leda till tolkningsproblem, godtycke och onödigt administrativt arbete med att reda ut detta inför varje tillfälle. Vid ”mindre arrangemang”, tillfälliga satsningar eller återkommande aktiviteter som skulle en mer tillåtande skrivning kunna bidra till ett levande centrum istället för att som nu kräva särskilda undantagsbeslut, trots att samma ordningsregler redan finns på plats.

Att skapa större handlingsfrihet att använda befintliga ytor på ett smart sätt vid behov utan att behöva ompröva regelverket varje gång är klokt i en mindre stad där flexibilitet ofta är avgörande för att kunna stödja handel, evenemang och stadsliv.

Invändningen att en sådan ändring skulle öppna för permanent eller okontrollerad användning av gågatorna är onödigt överdriven. Kommunen behåller även full rådighet över upplåtelse av offentlig plats och kan alltid besluta om när, var och hur handel får bedrivas. Andra regelverk – såsom ordningslagen, lokala trafikföreskrifter och tillståndsprövning – fortsätter att gälla oförändrat. Jag väljer att se detta som nytt verktyg, inte ett hinder.

Det är också viktigt att nämna att mer tillfällig handel sällan konkurrerar med etablerad handel. Om något så är erfarenheten att mer tillfällig handel gör att fler söker sig till staden och att det i sin tur skapar mer kommers i de fasta butikerna. Jag ser gärna att vi stödjer den funktionen bättre.

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 36 fortsättning

Sammanfattningsvis innebär styrets förslag till väg framåt en stelbent och svårtolkad begränsning som tyvärr kan sägas motverka utvecklingen av ett levande och attraktivt centrum. Ändringsförslaget hade skapat tydlighet, förutsebarhet och praktisk handlingsfrihet utan att inskränka kommunens kontroll.

Mot denna bakgrund anser jag att förslaget borde ha bifallits och reserverar mig därför mot beslutet.”

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Tekniska kontoret ENHET
Kristin Hedman
Stadsträdgårdsmästare

MISSIV

Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

De nuvarande lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln i Sala kommun antogs 30 maj 2011, KF § 49. Sedan dess har det skett förändringar både inom kommunens organisation och hur torghandeln fungerar i dagens samhälle.

För att säkerställa att föreskrifterna är relevanta och effektiva har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret och Näringslivskontoret genomfört en grundlig översyn av dokumentet. Genom omvärldsbevakning och genomgång av anslutande dokument, såsom detaljplaner och taxa, har det framkommit att de nuvarande dokumenten inte är helt samordnade, vilket har lett till problem i handläggningen och upplevelsen för både besökare/kunder och tjänstepersoner.

För att åtgärda detta föreslås en uppdatering av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln. Parallellt med detta beslut kommer även Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun att revideras.

Ekonomiska konsekvenser

De föreslagna ändringarna av ordningsföreskrifterna för torghandeln påverkar inte kommunens ekonomi direkt. Förhoppningen är dock att de nya föreskrifterna kommer att leda till en mer effektiv handläggning och en bättre service, vilket kan ha en positiv långsiktig inverkan på Salas ekonomi.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att godkänna förslag till revidering av *Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun* i enlighet med bilaga.

Bilagor:

- 1 Förslag till lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln i Sala kommun.

Tekniska kontoret, ENHET

CHECKLISTA

**Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet
och de Horisontella principerna**

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

- Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet? JA NEJ
- Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre? JA NEJ
- Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas? JA NEJ
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen? JA NEJ
- Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt? JA NEJ
- Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"? JA NEJ

Landsbygdsperspektivet

- Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ
- Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:
- Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ
- Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ
- Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

- Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ
- Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ
- Kan beslutet utestänga någon från samhället? JA NEJ
- Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs? JA NEJ
- Om **NEJ** – varför inte?

Tekniska kontoret, ENHET

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Sala kommun

Kommunal författningssamling

Lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Sala kommun

KFS 064 revision 05

REGLEMENTE

ANTAGEN: 2026-XX-XX

GÄLLER FRÅN OCH MED: 2026-XX-XX

ERSÄTTER: 2011/124

Sala kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

§ 1.

Utöver vad som föreskrivs i de grundläggande bestämmelserna om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats i 3 kap. ordningslagen (1993:1617) och i kommunens lokala ordningsföreskrifter gäller dessa föreskrifter för Stora torget i Sala. Syftet med föreskrifterna är att upprätthålla den allmänna ordningen och bidra till att torget i kommunen förblir trygg och säker plats för alla.

§ 2.

Föreskrifterna är tillämpliga på följande offentliga platser som kommunen upplåter till allmän försäljningsplats för torghandel:

Stora torget i Sala, som begränsas av omkringliggande gator. Intilliggande gågator kan nyttjas med samma regelverk vid större evenemang, exempelvis marknader.

§ 3. Saluplatser

På Stora torget upplåtes saluplatser. Saluplatserna bestäms och fördelas av Tekniska kontoret eller av torgansvarig person utsedd av Tekniska kontoret.

Saluplats upplåtes från en dag till längst ett år och får användas under alla dagar som är upplåtna för torghandel.

§ 4. Fördelning av saluplatser

Vid fördelning av saluplatserna gäller följande:

Saluplatser tilldelas försäljarna i den ordning de bokas. Bokning av saluplats får tidigast ske 12 månader innan aktuellt datum.

Fler än en saluplats får tilldelas samma försäljare endast när det kan ske med hänsyn till tillgången på platser. När flera platser tilldelas en person, skall platserna vara belägna intill varandra.

Tillståndsinnehavarens rätt att använda saluplatsen får inte överlåtas på någon annan.

§ 5. Tider för försäljning

Torghandel får ske på följande tider:

Försäljning får äga rum alla dagar kl. 09.00-20.00. Vid speciella evenemang kan försäljning pågå till kl. 22.00.

En försäljare får komma till sin plats med varor och utrustning tidigast en timme före försäljningens start. Senast en timme efter att försäljningen har slutat ska alla varor och all utrustning vara borta.

Om Polismyndigheten eller kommunen begär det, måste försäljningsplatsen helt eller delvis tömmas. Det som myndigheten beslutar i det fallet ska följas.

Undantag från lokala ordningsföreskrifter på Stora torget kan ske vid enstaka tillfällen eller vid större evenemang. Ansökan för sådant tillfälle skall ske senast en månad före utsatt datum. Vid dessa tillfällen kan tillståndsinnehavare av saluplats tillfälligt hänvisas till annan anvisad plats om möjligt.

§ 6. Innehavarens upplysningskyldighet och kassaregister

Enligt lag (1998:514) om särskild skattekontroll av torg- och marknadshandel är innehavare även skyldig att för upplåtaren visa F-skattsedel för innevarande år eller lämna information om namn eller firma, person- eller organisationsnummer, adress och telefonnummer.

Försäljaren ska kunna med giltig legitimation identifiera sig för att säkerställa vem saluplatsen upplåts till.

Den som bedriver torg- och marknadshandel på torghandelsplats omfattas av regler om kassaregister enligt skatteförfarandelagen (2011:1244).

Försäljaren ansvarar att se till att våg som används på saluplats uppfyller de krav vad gäller mätnoggrannhet, kontroll och märkning som ställs enligt SWEDAC:s föreskrifter och allmänna råd.

§ 7. Försäljning av livsmedel

Vid försäljning av livsmedel på de allmänna försäljningsplatserna gäller i tillämpliga delar det som stadgas i EU:s livsmedelsförordningar, livsmedelslagen (2006:804), livsmedelsförordningen (2006:813) och med stöd av denna lagstiftning meddelade föreskrifter.

§ 8. Inskränkningar

Kommunen och dess ledningsdragande bolag eller annan aktör till vilken kommunen har upplåtit nyttjanderättighet har rätt att komma åt marken där försäljare har tillstånd. Kommunen påtar sig inga kostnader i samband med detta och är inte skyldig att tilldela tillståndsinnehavare ersättningsplats.

§ 9. Placering av varor, redskap och fordon

Varor och redskap får inte placeras utanför saluplatsen.

Endast fordon som oundgängligen erfordras för torghandels bedrivande, såsom fordon specialkonstruerade som försäljningsstånd eller för förvaring av frost- eller värmekänsliga livsmedel får uppställas på torget.

Fordonstrafik på torget och omkringliggande gator är särskilt reglerat i lokala trafikföreskrifter för Sala kommun. Det åligger tillståndsinnehavaren att ta del av beslutade trafikföreskrifter.

Dispens från lokala trafikföreskrifter kan i särskilda fall medges i samband med torghandel. Dispens för tunga fordon med släp medges inte.

§ 10. Renhållning

Försäljaren ska se till att saluplatsen hålls ren och snygg under försäljningstiden.

Försäljaren ansvarar för att torghandelsplatsen hålls ren och städad samt att varor, stånd, vagn, torgutrustning och skräp från försäljningen är bortförda från torghandelsplatsen senast en timme efter avslutad försäljning. Skräp får ej slängas i kommunens papperskorgar.

§ 11. Avgift

För användning av allmän försäljningsplats har kommunen rätt att ta ut avgift enligt *Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun*.

Erlagd avgift för saluplats återbetalas ej.

§ 12. Överträdelse av föreskrift

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot någon av 3-11 § kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen.

Vid otillåten parkering utfärdas parkeringsanmärkning.

Om tillståndsinnehavaren bryter mot föreskrifterna eller tillståndsvillkoren ska Tekniska kontoret avge en tillsägelse om rättelse. Om rättelse inte sker ska tillståndet omedelbart återkallas.

KS § 58   **Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun**

INLEDNING

Ett tydligt regelverk med en väl avvägd taxa är ett bra sätt att främja efterfrågade aktiviteter som bidrar till ett levande centrum på ett konkurrensneutralt sätt. Gällande taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun antogs den 26 augusti 2024, KF § 61. Vid en genomgång av flera styrdokument som berör torget har det uppmärksammats att taxan behöver revideras, då den innehåller otydligheter och vissa inkonsekvenser.

I samband med översynen av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret och Näringslivsenheten även gjort en genomgång av taxan. Arbetet har omfattat omvärldsbevakning samt jämförelser med andra kommuner och genomgång av anslutande styrdokument. Namnet på dokumentet har ändrats från torgplatser till saluplatser, för uppnå enlighet med övriga dokument och innehåll.

Genomgången har visat att nuvarande taxa inte fullt ut stödjer dagens behov eller är tillräckligt samordnad med övriga styrande dokument. Detta har i vissa fall lett till en ineffektiv handläggning och en otydlighet för både näringsidkare och tjänstepersoner. Den föreslagna taxan syftar därför till att skapa tydlighet, likvärdighet och en mer ändamålsenlig hantering av upplåtelser av allmän plats.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna taxan är utformad för att vara självfinansierande och täcka kommunens kostnader för administration, drift och hantering av upplåtelser av allmän plats. Förändringen bedöms inte medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser för kommunen utöver detta.

Jäv

Hanna Westman (SBä) och Ulf Westman (SBä) anmäler jäv, lämnar sammanträdet och deltar inte i handläggning eller vid beslut av detta ärende.
Per Palfelt (SD) träder in som tjänstgörande ersättare för Hanna Westman (SBä).

Beslutsunderlag

KS 2026.589 – Missiv

KS 2026.590 – Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

KS 2026.907 – Koalition Salas förslag till Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

Ledningsutskottets beslut § 37, 2026-02-18

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KS § 58 fortsättning

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, bifall till ledningsutskottets förslag att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att, med redaktionell ändring, godkänna revidering av taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.590.

Ingela Kilholm Lindström (MP) och Johanna Ritvadotter (V) yrkar bifall till ledningsutskottets förslag.

Erik Hamrin (M) yrkar att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att godkänna revidering av taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun i enlighet med Koalition Salas förslag, bilaga KS 2026.907.

Erik Hamrin (M) tilläggsyrkar att förvaltningen gör en ekonomisk jämförelse av de två olika förslagen inför fullmäktiges sammanträde.

Beslutsgång

Ordföranden ställer ledningsutskottets förslag mot Erik Hamrins (M) yrkande och finner ledningsutskottets förslag bifallet. Ordförande ställer Erik Hamrins (M) tilläggsyrkande mot avslag och finner tilläggsyrkandet avslaget.

BESLUT

Kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att, med redaktionell ändring, godkänna revidering av taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.590,

Reservation

Erik Hamrin (M), Tomas Bergling (M), Magnus Edman (SD), Tryggve Lindman (SD), Henric Eriksson (SD) och Per Palfelt (SD) reserverar sig till förmån för Erik Hamrins (M) samtliga yrkanden och inkommer med skriftlig reservation:

” Vi reserverar oss mot kommunstyrelsens beslut att avslå vårt yrkande i denna punkt. Det ska dock tillstås att vi har viss förståelse för att de styrande partierna kan behöva tiden fram till kommunfullmäktige för att läsa in sig på och förstå fördelarna med vårt förslag till taxa.

Det är bra att styret nu, i vissa delar har lyssnat på våra förslag och nu föreslår att exempelvis gatupratere ska vara avgiftsfria. Det är ett steg i rätt riktning. Men det är inte tillräckligt.

Koalition Salas partier har arbetat hela mandatperioden för att få tillstånd sänkningar av de avgifter som drabbar handlare som reser in till Sala eller de som har sin verksamhet här och på så sätt gör staden levande. Det låter vi nu synas i vårt förslag till taxa.

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KS § 58 fortsättning

Exempel på hur vår taxa gynnar handlare och krögare är enkla att ge. Uteserveringar görs avgiftsfria. Lika så blir det avgiftsfritt för den handlare som vill ställa ut sina varor utanför butiken, så kallad varuvisning. Vi slopar avgiften för de handlare som då och då besöker torget för att sälja sina produkter.

Utöver det så halverar vi styrets föreslagna dyr-taxor för kioskverksamhet, hyra av plats för längre tid, nyttjande av "tivoliplatsen" vid lärkan och grusplanen i stadsparken. Och vi sänker avgiften för el.

Det är lätt att prata om att vilja att Sala ska vara företagsvänlig och värna vår handel, men det är en annan sak att göra det. Med vårt förslag blir det enklare och billigare för handlare och krögare. Det kommer ge fler säljtillfällen vilket skapar mer liv och rörelse i centrum, vilket vi vet att många efterfrågar.

Debatten kommer såklart fortsätta i kommunfullmäktige. Då har styrets partier möjlighet att visa om de vill GÖRA Sala mer företagsvänligt, eller bara PRATA OM att göra det."

Skickas till
Kommunfullmäktige

Justerandes sign			Utdragsbestyrkande
------------------	--	--	--------------------

KSLU § 37 Revidering av Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

INLEDNING

Ett tydligt regelverk med en väl avvägd taxa är ett bra sätt att främja efterfrågade aktiviteter som bidrar till ett levande centrum på ett konkurrensneutralt sätt. Gällande taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun antogs den 26 augusti 2024, KF § 61. Vid en genomgång av flera styrdokument som berör torget har det uppmärksammats att taxan behöver revideras, då den innehåller otydligheter och vissa inkonsekvenser.

I samband med översynen av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret och Näringslivsenheten även gjort en genomgång av taxan. Arbetet har omfattat omvärldsbevakning samt jämförelser med andra kommuner och genomgång av anslutande styrdokument. Namnet på dokumentet har ändrats från torgplatser till saluplatser, för uppnå enlighet med övriga dokument och innehåll.

Genomgången har visat att nuvarande taxa inte fullt ut stödjer dagens behov eller är tillräckligt samordnad med övriga styrande dokument. Detta har i vissa fall lett till en ineffektiv handläggning och en otydlighet för både näringsidkare och tjänstepersoner. Den föreslagna taxan syftar därför till att skapa tydlighet, likvärdighet och en mer ändamålsenlig hantering av upplåtelser av allmän plats.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna taxan är utformad för att vara självfinansierande och täcka kommunens kostnader för administration, drift och hantering av upplåtelser av allmän plats. Förändringen bedöms inte medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser för kommunen utöver detta.

Jäv

Hanna Westman (SBä) anmäler jäv, lämnar sammanträdet och deltar inte i ärendets behandling och beslut.

Beslutsunderlag

KS 2026.589 – Missiv

KS 2026.590 – Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

Ärendet föredras av teknisk chef Roger Lindström och stadsträdgårdsmästare Kristin Hedman.

Yrkanden

Ordförande Amanda Lindblad (S) yrkar, att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

KSLU § 37 fortsättning

att godkänna revidering av taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.590.

Beslutsgång

Ordföranden ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att godkänna revidering av taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun i enlighet med bilaga KS 2026.590.

Erik Hamrin (M) och Magnus Edman (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	--	--------------------

Tekniska kontoret ENHET
Kristin Hedman
Stadsträdgårdsmästare

MISSIV

Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Ett tydligt regelverk med en väl avvägd taxa är ett bra sätt att främja efterfrågade aktiviteter som bidrar till ett levande centrum på ett konkurrensneutralt sätt. Gällande taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun antogs den 26 augusti 2024, KF § 61. Vid en genomgång av flera styrdokument som berör torget har det uppmärksammats att taxan behöver revideras, då den innehåller otydligheter och vissa inkonsekvenser.

I samband med översynen av de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln har en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Tekniska kontoret, Samhällsbyggnadskontoret och Näringslivskontoret även gjort en genomgång av taxan. Arbetet har omfattat omvärldsbevakning samt jämförelser med andra kommuner och genomgång av anslutande styrdokument. Namnet på dokumentet har ändrats från torgplatser till saluplatser, för uppnå enlighet med övriga dokument och innehåll.

Genomgången har visat att nuvarande taxa inte fullt ut stödjer dagens behov eller är tillräckligt samordnad med övriga styrande dokument. Detta har i vissa fall lett till en ineffektiv handläggning och en otydlighet för både näringsidkare och tjänstepersoner. Den föreslagna taxan syftar därför till att skapa tydlighet, likvärdighet och en mer ändamålsenlig hantering av upplåtelser av allmän plats.

Ekonomiska konsekvenser

Den föreslagna taxan är utformad för att vara självfinansierande och täcka kommunens kostnader för administration, drift och hantering av upplåtelser av allmän plats. Förändringen bedöms inte medföra några ytterligare ekonomiska konsekvenser för kommunen utöver detta.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar

att godkänna revidering av taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun i enlighet med bilaga KS enligt bilaga.

Tekniska kontoret, ENHET

Bilagor:

- 1 Förslag till taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

- Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet? JA NEJ
- Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre? JA NEJ
- Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas? JA NEJ
- Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen? JA NEJ
- Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt? JA NEJ
- Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om "till det yttersta av sin förmåga"? JA NEJ

Landsbygdsperspektivet

- Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden? JA NEJ
- Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:
- Att det blir svårare att bo på landsbygden? JA NEJ
- Att det blir fler jobb på landsbygden? JA NEJ
- Att det minskar tillgången till god service på landsbygden? JA NEJ

**Horisontella principerna
(tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)**

- Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet? JA NEJ
- Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats? JA NEJ
- Kan beslutet utestänga någon från samhället? JA NEJ

Tekniska kontoret, ENHET

Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?

JA NEJ

Om **NEJ** – varför inte?

Tekniska kontoret, ENHET

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet

Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet

Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer

Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Sala kommun

Kommunal författningssamling

Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

KFS 069 revision 05

TAXA

ANTAGEN: 2026-XX-XX

GÄLLER FRÅN OCH MED: 2026-XX-XX

ERSÄTTER: 2025/118

---

§ 1. Inledande bestämmelser

Enligt denna taxa erläggs avgifter för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän platsmark i Sala kommun. Politiska och ideella föreningar eller organisationer är avgiftsbefriade. Ingen avgift tas ut av skolklasser och barn-ungdomsföreningar samt hjälpverksamhet med 90-konto.

§ 2. Beräkning av avgift

- A. Avgifter för övriga upplåtelser. I det fall en upplåtelse inte faller inom en befintlig kategori (§3-7) beslutas avgift av Tekniska kontoret med utgångspunkt från närmast likvärdiga kategori.
- B. Avgiftsbefriade upplåtelser vid vissa arbeten. Avgiften sätts till noll i det fall ändamålet är arbeten på gatu- eller parkmark och tillståndsinnehavaren är någon av stadens kontor eller dess entreprenörer.
- C. Avgiftsbefriade upplåtelser för vissa anläggningar. Avgiften sätts till noll i de fall upplåtelsen är en tillfällig anläggning eller byggnad för allmänhetens nyttjande uppförd och förvaltd av någon av stadens kontor.
- D. Samtliga kostnader är inklusive moms.

§ 3. Stora torget

Torghandel - Upplåtelse av Saluplatser torget	Avgift kr
Försäljningsplatser, 1 plats = 3x3 meter	
Årshyra	4500kr
6 månader	2500kr
3 månader	1500kr
1 månad	700kr
Per dag	150kr
Tillfällig användning av torget - Kommersiell verksamhet	
< 100 m ²	20 kr/m ² och dag
< 500 m ²	15 kr/m ² och dag
> 500 m ²	10 kr/m ² och dag
Hela torget (2600kvm)	10 000kr/dag
Hela torget (2600kvm+gågator)	15 000kr/dag
Uteservering på torget	
1 mars - 31 oktober	100 kr/m ² och period
Kiosk (bygglov krävs) på torget	
< 6 månader	1 500 kr/mån
> 6 månader - 12 månader	10 000 kr och period
Tillgång till Eluttag (16A)	
1 dag	60 kr
1 månad	1200kr

§ 4. Övrig kommersiell verksamhet inom Sala kommun (utanför Stora torget)

Foodtrucks (måste flyttas varje dag)	Avgift kr
Årshyra	10 000kr
1 månad	1500kr
1 dag	200kr
Eventuell elanslutning handläggs och debiteras separat av elleverantören.	
Uteservering (Kan kräva bygglov)	
1 april - 31 oktober	100 kr/m ² och period
Kommersiell verksamhet i mindre omfattning på allmän plats	
T ex jordgubbsförsäljning	100 kr/dag max 10 000kr/år
Reklamskylt (Gatupratare) i direkt anslutning till verksamhet,	
Högst en skylt (ca 1kvm), vid fler än en skylt se Varuvisning	0 kr
Varuvisning (placering sker i dialog med kommunen)	
Varaktig i anslutning till verksamhet. Plockas in dagligen	per kvm 800 kr/år
Enstaka tillfällen under säsong	100 kr/tillfälle

§ 5. Tillfällig användning

Plan vid Lärkan	Avgift kr
Kommersiell verksamhet inklusive affischering (max 10st affischer vars placering ska godkännas, numrerade på karta innan uppsättning)	4 000 kr / tillfälle (3 dygn)
Eventuell elanslutning handläggs och debiteras separat av elleverantören.	
Stadsparken	
Kommersiell verksamhet inklusive affischering (max 10st affischer vars placering ska godkännas, numrerade på karta innan uppsättning)	10 kr/m ² /dag minimiavgift 1000kr
Tillgång till Eluttag (16A)	
1 dag	60 kr
1 månad	1200kr

§ 6. Annat nyttjande av offentlig plats inom detaljplanelagt område

Byggetablering/inhägnat arbetsområde	Avgift kr
innehålla t ex byggnadsställning, byggbod, upplag. (Kan kräva bygglov)	50kr/kvm/månad, minimiavgift 1000kr
Tillfällig fristående container, byggbod, upplag eller liknande. (Kan kräva bygglov)	Avgift: 150kr/dag minimiavgift 500kr

§ 7. Vad ingår i avgiften och vad får nyttjaren stå för?

Medför markupplåtelsen ytterligare kostnader för exempelvis fördyrat gatuunderhåll, anslutningsavgifter vatten/el, utebliven parkeringsintäkt, borttagning av urnor, bänkar, eller liknande äger kommunen rätt att kompensera sig för detta utöver avgiften för markupplåtelsen. Medför upplåtelsen skada på gatu- eller annan mark (inkl. träd/växtlighet) åligger det tillståndshavaren att svara för alla kostnader i samband med markens återställande. I de fall sökanden själv inte återställer marken utan kommunen måste göra det faktureras sökande för de faktiska kostnaderna.

§ 8. Indexreglering

Avgifterna ses över varje mandatperiod.

Sala kommun

Kommunal författningssamling

Taxa för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän mark i Sala kommun

KFS 069 revision 05

TAXA

ANTAGEN: 2026-XX-XX

GÄLLER FRÅN OCH MED: 2026-XX-XX

ERSÄTTER: 2025/118

---

§ 1. Inledande bestämmelser

Enligt denna taxa erläggs avgifter för upplåtelse av gatu- och saluplatser samt allmän platsmark i Sala kommun. Politiska och ideella föreningar eller organisationer är avgiftsbefriade. Ingen avgift tas ut av skolklasser och barn-ungdomsföreningar samt hjälpverksamhet med 90-konto.

§ 2. Beräkning av avgift

- A. Avgifter för övriga upplåtelser. I det fall en upplåtelse inte faller inom en befintlig kategori (§3-7) beslutas avgift av Tekniska kontoret med utgångspunkt från närmast likvärdiga kategori.
- B. Avgiftsbefriade upplåtelser vid vissa arbeten. Avgiften sätts till noll i det fall ändamålet är arbeten på gatu- eller parkmark och tillståndsinnehavaren är någon av stadens kontor eller dess entreprenörer.
- C. Avgiftsbefriade upplåtelser för vissa anläggningar. Avgiften sätts till noll i de fall upplåtelsen är en tillfällig anläggning eller byggnad för allmänhetens nyttjande uppförd och förvaltd av någon av stadens kontor.
- D. Samtliga kostnader är inklusive moms.

§ 3. Stora torget

Torghandel - Upplåtelse av Saluplatser torget	Avgift kr
Försäljningsplatser, 1 plats = 3x3 meter	
Årshyra	4500kr
6 månader	2500kr
3 månader	1500kr
1 månad	700kr
Per dag	150kr
Tillfällig användning av torget - Kommersiell verksamhet	
< 100 m ²	20 kr/m ² och dag
< 500 m ²	15 kr/m ² och dag
> 500 m ²	10 kr/m ² och dag
Hela torget (2600kvm)	10 000kr/dag
Hela torget (2600kvm+gågator)	15 000kr/dag
Uteservering på torget	
1 mars - 31 oktober	100 kr/m ² och period
Kiosk (bygglov krävs) på torget	
< 6 månader	1 500 kr/mån
> 6 månader - 12 månader	10 000 kr och period
Tillgång till Eluttag (16A)	
1 dag	60 kr
1 månad	1200kr

§ 4. Övrig kommersiell verksamhet inom Sala kommun (utanför Stora torget)

Foodtrucks (måste flyttas varje dag)	Avgift kr
Årshyra	10 000kr
1 månad	1500kr
1 dag	200kr
Eventuell elanslutning handläggs och debiteras separat av elleverantören.	
Uteservering (Kan kräva bygglov)	
1 april - 31 oktober	100 kr/m ² och period
Kommersiell verksamhet i mindre omfattning på allmän plats	
T ex jordgubbsförsäljning	100 kr/dag max 10 000kr/år
Reklamskylt (Gatupratare) i direkt anslutning till verksamhet,	
Högst en skylt (ca 1kvm), vid fler än en skylt se Varuvisning	0 kr
Varuvisning (placering sker i dialog med kommunen)	
Varaktig i anslutning till verksamhet. Plockas in dagligen	per kvm 800 kr/år
Enstaka tillfällen under säsong	100 kr/tillfälle

§ 5. Tillfällig användning

Plan vid Lärkan	Avgift kr
Kommersiell verksamhet inklusive affischering (max 10st affischer vars placering ska godkännas, numrerade på karta innan uppsättning)	~~4 000~~ kr / tillfälle (3 dygn)
Eventuell elanslutning handläggs och debiteras separat av elleverantören.	
Stadsparken	
Kommersiell verksamhet inklusive affischering (max 10st affischer vars placering ska godkännas, numrerade på karta innan uppsättning)	10 kr/m ² /dag minimiavgift 1000kr
Tillgång till Eluttag (16A)	
1 dag	~~60~~ kr
1 månad	~~1200~~ kr

§ 6. Annat nyttjande av offentlig plats inom detaljplanelagt område

Byggetablering/inhägnat arbetsområde	Avgift kr
innehålla t ex byggnadsställning, byggbod, upplag. (Kan kräva bygglov)	50kr/kvm/månad, minimiavgift 1000kr
Tillfällig fristående container, byggbod, upplag eller liknande. (Kan kräva bygglov)	Avgift: 150kr/dag minimiavgift 500kr

§ 7. Vad ingår i avgiften och vad får nyttjaren stå för?

Medför markupplåtelsen ytterligare kostnader för exempelvis fördyrat gatuunderhåll, anslutningsavgifter vatten/el, utebliven parkeringsintäkt, borttagning av urnor, bänkar, eller liknande äger kommunen rätt att kompensera sig för detta utöver avgiften för markupplåtelsen. Medför upplåtelsen skada på gatu- eller annan mark (inkl. träd/växtlighet) åligger det tillståndshavaren att svara för alla kostnader i samband med markens återställande. I de fall sökanden själv inte återställer marken utan kommunen måste göra det faktureras sökande för de faktiska kostnaderna.

§ 8. Indexreglering

Avgifterna ses över varje mandatperiod.